

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΑΖ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1988

ΑΡΙΘ. 9

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ἐν Χριστῷ Ὁμολογία. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Δεκαπενταυγούστου. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικές, κανονικές καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Δημοσθένη Σαβράμη, Κοντὰ στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. — Δημήτρη Φερούση, Ἐκκλησία καὶ Δημόσιες Σχέσεις. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Χρόνου φείδου. — Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα, Σόδομα καὶ Γόμορρα: Μῦθος, παράδοσις ἢ ἱστορική πραγματικότητα; — π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Ὑπεραγορὰ «θρησκεία». — Χρυσ. Ι. Νεαμονιτάκη, Ἄνθη εὐλαθείας στὴν πόλη τῶν δυνείρων μας. — π. Σερ. Φαράσολο, Ἀπὸ τὴν τάξη καὶ ψαλμωβία στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ ΚΠόλεως. — Ἐπίκκιρα. — Ευαγγέλου Π. Λέκκο, Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς Ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιούχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθήναι.

Κυριακὴ τῶν Ἀγίων Πάντων

Ἡ ἐν Χριστῷ Ὁμολογία

Οἱ Ἅγιοι Πάντες, τῶν ὁποίων τὴ μνήμη ἐορτάζουμε τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν Πεντηκοστή, ἐνσάρκωναν στὴν ζωὴ τους τὸ ἰδεῶδες τῆς χριστιανικῆς ὁμολογίας καὶ ἱεραποστολῆς, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁμιλεῖ ὁ Κύριος στὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τῆς ἐορτῆς, διὰν λέγῃ: «Πᾶς οὖν, ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. ι', 32).

Αὐτὸ τὸ ἰδεῶδες πρέπει κάθε Χριστιανὸς νὰ αἰσθητοποιήσῃ καὶ ὑλοποιήσῃ στὴν ζωὴ του. Πρέπει νὰ εἶναι τὸ «ἄλας τῆς γῆς» (Ματθ. ε', 13) καὶ τὸ «φῶς τοῦ κόσμου» (Ματθ. ε', 14). Οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ βίου του πρέπει νὰ εἶναι ἡλιακὲς ἀκτίνες, ποὺ καταναγάζουν τὴν ζοφερὴ ἀτιμόφαιρα τῆς ἀνθρωπότητος, ποὺ ζῇ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, καὶ κομίζουν σ' αὐτὴ τὸ μήνυμα τῆς ἀλήθειας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης, τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας καὶ τῆς ἱκανοποιητικῆς λύσεως τῶν ἀνθρωπίνων προβλημάτων.

Ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς δὲν πιεῖται μπροστὰ σὲ ἀπειλὲς καὶ σὲ κινδύνους, δὲν κάμπτεται μπροστὰ σὲ πνευματικὲς καὶ ὕλικες δυσχέρειες καὶ ἀντιξοότητες, δὲν παρὰσύρεται ἀπ' τὴν ἀνθρωπαρέσκεια, δὲν μοιάζει πρὸς χαμαιλέοντες, ποὺ προσαρμόζονται στὸ ἐκάστοτε περιβάλλον, ἀλλὰ μένει σταθερὸς σὲς ἀρχές του, ὁμολογώντας αὐτὲς ἀκόμη καὶ μπροστὰ σὲ φωτιὰ τοῦ μαρτυρίου. Ὅταν γεννηθῇ ζήτημα ἐκλογῆς μετὰ ἐπιγείων καὶ οὐρανίων δεσμῶν, ὁ Χριστιανὸς ἐφαρμόζει τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πράξ. ε', 29). Ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία εἶναι τὸ αἶτιο καὶ τὸ ἐλατήριο τοῦ χριστιανικοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ ὁδηγεῖ μάρτυρες κάθε ἡλικίας νὰ βασιάζουν τὰ σίγματα τοῦ Κυρίου στὸ σῶμα τους.

Οἱ ἀληθινοὶ Χριστιανοὶ εἶναι ἔπειτα μέσα στὴν κοινωνία ἱεραπόστολοι καὶ «συνεργοὶ Θεοῦ» (Α' Κορ. γ', 9). Ἡ ἀγάπη εἶναι πάντοτε τὸ κατ' ἐξοχὴν ἱεραποστολικὸ ὄργανο, ὅπλο καὶ ἐμβλημα τους. Ὡς καλοὶ Σαμαρεῖτες παρουσιάζουν «σπλάγχνα οἰκτιρμῶν», «ἐλεοῦντες ἐν ἰλαρότητι» (Ρωμ. ιβ', 8). Ἡ πίστις τους εἶναι «δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» (Γαλ. ε', 6).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΣ

«Πρὸς οἰκοδομὴν»

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

19. «ΦΡΟΥΡΑ ΑΣΦΑΛΕΣΤΑΤΗ»

«Προστίειν Σε τῆς ζωῆς ἐπίσταμαι
καὶ φρουρὰν ἀσφαλῆστατην,
Παρθένε...».

Ὅταν μᾶς περιβάλλουν ἐχθροὶ καὶ κίνδυνοι, ἡ ὑπαρξὶς φρουρὰς παρέχει ἀσφάλειαν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν λείπουν οἱ ἐπιβουλεύοντες τὴν ζωὴν μας καὶ τὴν ψυχὴν μας καὶ ἀπειλοῦντες αὐτάς, εἶναι σημαντικὸν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ὑπάρχει «φρουρὰ ἀσφαλῆστατη» δι' ἡμᾶς, ἡ προστασία τῆς Παναγίας. Γενικῶς δὲ ἡ ἐκ Θεοῦ περιφρούρησίς μας εἶναι θέμα πολὺ ἐνδιαφέρον δι' αὐτὴν ταύτην τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἡρεμίαν ἡμῶν. Εὐλόγως δὲν τὸ παραλείπει ἡ ἀκολουθία τῆς ἱερᾶς Παρακλήσεως. Ρητῶς ἀναφέρεται εἰς αὐτό, ψάλλουσα πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον:

«Προστίειν Σε τῆς ζωῆς ἐπίσταμαι
καὶ φρουρὰν ἀσφαλῆστατην, Παρθένε...».

1. Ὁ ἄνθρωπος, παρὰ τὰς τεραστίας προόδους τοῦ καὶ τὰ μέσα ποὺ διαθέτει, εἶναι σὲ πολλὰ ἀνίσχυρος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς περιβάλλοντας αὐτὸν κινδύνους. Ὁσον μεγάλα καὶ ἂν εἶναι τὰ ἐπιτεύγματα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, δὲν πρέπει νὰ μᾶς δημιουργοῦν τὴν αὐταπάτην καὶ τὴν ψυδαίσθησιν τῆς δῆθεν αὐταρκειᾶς καὶ ἀσφαλείας μας, τρόπον τινὰ ὡς νεώτερος Πύργος Βαβέλ... Ἀλλὰ πάντοτε πρέπει νὰ μᾶς συνέχη ἡ σκέψις τῆς ἀπολύτου ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξαρτήσεως, «Ὁδ' ἐν τῇ χειρὶ ἡ πνοὴ ἡμῶν», κατὰ τὸν ἱερὸν ὕμνωδὸν (πρβλ. Πράξ. 17,25: «αὐτὸς διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα»).

Ἐνα ἐλάχιστον μικρόδιον μπορεῖ νὰ μᾶς καταβάλῃ. Καὶ μία ἐπάρατος νόσος νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὸν τάφον. Τί δὲ νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν νέαν ἀπειλὴν καινοφανοῦς νόσου, τῆς ὁποίας καὶ μόνον τὸ ἄκουσμα ἔχει συγκλονίσει τὸν κόσμον — καὶ τρέμουν οἱ πάντες πληροφορούμενοι ὅτι ἡ νέα αὕτὴ ἀσθένεια ἀχρηστεύει τὸ

ἀμυντικὸν καὶ ἀνοσοποιητικὸν σύστημα τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου;...

2. Ὁ προφητὰνὰξ Δαυὶδ διέθετεν, ὡς βασιλεὺς, καὶ στρατὸν καὶ ὅπλα καὶ δύναμιν ἐν γένει. Κατενόει ἐν τούτοις ὅτι δὲν μπορούσε νὰ αἰσθάνεται ἀσφαλῆς στηρίζων τὰς ἐλπίδας του εἰς τοὺς παράγοντας τούτους καὶ μόνον.

Ἡ θαθεῖα πίστις τοῦ τοῦ ὑπηγόρευε τὸ ὀρθὸν φρόνημα: «Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτὴρ μου: τίνα φοβηθήσομαι; Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου: ἀπὸ τίνος δειλιάσω;» (Ψαλ. 26,1). Καὶ ἔτσι εἰρήνευε: καὶ ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀσφαλῆ, μὲ τὴν βεβαιότητα τῆς ἐκ Θεοῦ διαφυλάξεως καὶ προστασίας.

Ἔτσι πρέπει νὰ σκεπτόμεθα καὶ ἡμεῖς. Ἐλπίζοντες ἐπὶ τὸν Θεόν, νὰ λέγωμεν: «Κύριος ἐμοὶ δοηθός. καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος» (Ψαλ. 117,6). Καὶ μετὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου νὰ ἔχωμεν τὴν βεβαιότητα ὅτι «καὶ ἦν ἂν βουλὴν βουλεύωνται (οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν), διασκεδάσει Κύριος... ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ἠσ. 8,10). Νὰ ἐφαρμόζωμεν δὲ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας ὑποδεικνυομένην τακτικὴν: «ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

3. Ἐφ' ὅσον μάλιστα θὰ εἶναι ἡ ὅλη ζωὴ μας εὐάρεστος ἐνώπιον Αὐτοῦ (ἐφ' ὅσον δηλ. θὰ ἀποφεύγωμεν τὰ μὴ ἀρεστὰ εἰς Αὐτόν), ὁ Θεός θὰ μᾶς περιβάλλῃ, ὡς τέκνα Του ἀγαπητά, διὰ τῆς πατρικῆς Του ἀγάπης: καὶ θὰ μᾶς διαφυλάττῃ ὑπὸ τὴν σκέπην Του ἐκ παντὸς κινδύνου.

Καὶ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ὡς κραταῖα ἡμῶν σκέπη — καὶ Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς ἡμῶν — θὰ εἶναι ὄντως δι' ἡμᾶς «φρουρὰ ἀσφαλῆστατη», ὅπως καὶ ὑπῆρξε πολλάκις, καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, ἀσφαλῆς προστασία καὶ «σκέπη τοῦ κόσμου πλατυτέρα νεφέλης».

Καὶ ἄγγελον εἰρήνης πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα

τῶν φυγῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν», ἔχομεν οἱ πιστοὶ ἀπὸ Θεοῦ, "Ὅστις «τειχίζει ἡμᾶς ἀγίοις ἀγγέλοις, ἵνα τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν φρουρούμεθα καὶ ὁδηγοῦμεθα».

Πάντοτε δὲ ὑπῆρξε φρόνημα καὶ πίστις τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ὅτι:

«Σταυρὸς ὁ φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης... Σταυρὸς πιστῶν τὸ στήριγμα...».

Καὶ κάνουν τὸν σταυρὸν τοὺς οἱ πιστοί, διὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα τῶν καὶ τοὺς περιφρουρῇ ἀπὸ ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν καὶ κινδύνων.

Καὶ ἡμεῖς, ὁμοίως φρονούντες καὶ πράττοντες, εἴθε νὰ εἴμεθα πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀσφαλεστάτην «φρουράν» τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τὴν κραταιὰν σκέπην Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

20. «ΤΕΙΧΟΣ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ»

«Ὡς τεῖχος καταφυγῆς κεκτῆμεθα».

Ὑπὸ ραγδαίαν βροχὴν εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τὸν ὁδοιπόρον ἡ ὑπαρξὶς κάποιου καταφυγίου. Πολὺ περισσότερον ὅμως εἰς ὥρας πολέμου καὶ καταιγιστικῶν πυρῶν οἱ κινδυνεύοντες χρειάζονται καταφύγιον. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀντιμετωπίζοντες τὰς θυέλλας καὶ καταιγίδας τῶν συμφορῶν τοῦ βίου ὡσάυτως ἀναζητοῦν καταφυγὴν καὶ προστασίαν.

Διὰ τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος προβάλλεται ὑπὸ τοῦ ὕμνωδου τῆς ἱερᾶς Παράκλησεως ὡς «τεῖχος καταφυγῆς» τῶν χριστιανῶν.

Ἐν γένει δὲ ὁ θεῖος Παράγων —ὁ Θεὸς καὶ Σωτὴρ ἡμῶν, ἡ Παναγία, οἱ Ἅγιοι, ἡ πίστις καὶ ἡ θρησκεία ἐν τῷ συνόλῳ τῆς— εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον καταφύγιον, ὅπως θὰ ἐξηγήσωμεν ἐν συνεχείᾳ.

1. Ρητὴ καὶ ἔντονος εἶναι ἡ διακήρυξις τοῦ ἱεροῦ Ψαλμῶδου:

«Ὁ Θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις,

βοηθὸς ἐν θλίψει ταῖς εὐρυσταίς ἡμᾶς σφόδρα.

Διὰ τοῦτο οὐ φοβηθήσόμεθα ἐν τῷ ταραττεσθαι τὴν γῆν

καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλάσσων» (Ψαλ. 45, 2-3).

Ἐξ ἰσου ἀνεπιφύλακτος καὶ βεβαία εἶναι ἡ πεποίθησις καὶ ὁμολογία του:

«Κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ» (Ψαλ. 89, 1).

Αὐτὸ τὸ θαυτὸ καὶ σταθερὸν φρόνημα ἐμπνέει ἡ πί-

στις καὶ ἡ συνειδητὴ θρησκευτικότης. Καὶ γεννᾷ τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας εἰς τὸν πιστόν.

"Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ, διὰ τὸν ἀληθῆ χριστιανὸν ὑπάρχει καταφύγιον καὶ διέξοδος. Καὶ διὰ τὰς θλιβερώτερας περιπτώσεις ὑπάρχει κάλυψις καὶ πρόνοια Θεοῦ. «Ὁρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται» (Ψαλ. 145, 9). Καὶ «ὑποστηρίξει Κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατεργαζόμενους» (Ψαλ. 144, 14).

2. Ἀντιλέγουν μερικοὶ ὅτι ἡ πίστις καὶ ἡ θρησκεία εἶναι καταφύγιον... τῶν ἀδυνάτων!

"Απαγε τῆς βλασφημίας. Τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς συμβαίνει:

«Ἐν τῷ Θεῷ ποιήσομεν δύναμιν» (Ψαλ. 59, 14).

Ἡ πίστις εἶναι δύναμις. Καὶ ἐλευθερία. «Ὅστις θέλει» πιστεύει καὶ θρησκεύει. Καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς πίστεως προϋποθέτει ἄνθρωπον πού ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀποδεχθῇ ἀνεπιφύλακτως τὴν ἀλήθειάν της καὶ νὰ ἀναλάβῃ μὲ πᾶσαν συνέπειαν νὰ «δείξῃ τὴν πίστιν του ἐκ τῶν ἔργων του» (Ἰακ. 2, 18). Ὁ ἀδύνατος χαρακτηρὸν δὲν ἔρχεται πρὸς τὴν πίστιν, διότι φοβεῖται καὶ ἀποφεύγει τὰς συνεπαγομένας δεσμεύσεις.

Ἐξ ἄλλου ὁ πιστὸς ἀμείβεται ἀπὸ τὴν πίστιν του. Διότι ἀντλεῖ μεγάλην δύναμιν ἐξ αὐτῆς. "Οχι ἀπλῆν παραμυθίαν, οὔτε ψευδαίσθησιν ἀσφαλείας, ἀλλ' ἀληθινὸν «πύργον ἀσφαλείας» καὶ ἰσχυρότατον «τεῖχος καταφυγῆς κεκτῆμεθα» ὅσοι ἔχομεν τὸ προνόμιον τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Καὶ ὅταν ἄλλοι βλέπουν νὰ διεφύδωνται αἱ ἐλπίδες πού ἐστήριξαν εἴτε εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς εἴτε εἰς τὰ ἐν γένει ἀνθρώπινα μέσα ἢ πρόσωπα καὶ καταστάσεις, ὁ πιστὸς ἀποδεικνύεται σοφώτερος, διότι γνωρίζει τὸ «μὴ πεποιθατε ἐπ' ἄρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία» (Ψαλ. 145, 2) καὶ ὅτι εἶναι μάταιον καὶ ἀδεδείκναι καὶ ἀνασφαλὲς τὸ «ἐλπίζειν ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι» κ.τ.τ. (1 Τιμ. 6, 17).

Ἀλληλοεπισχύνονται δὲ οἱ πιστοὶ καὶ ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῆς πείρας πολλῶν χριστιανῶν πού εὗρον στήριγμα καὶ καταφύγιον εἰς τὸν Θεόν, τὴν Παναγίαν, τοὺς Ἁγίους, καὶ εἰς τὰ θαύματα τῆς πίστεως.

3. Δὲν εἶναι δὲ ἀπρόσιτον τὸ ἔλεος καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τοὺς διατελοῦντας ὑπὸ τὸ κράτος πολλῶν ἁμαρτιῶν.

Εἶναι ἀνοικτὴ δι' ὅλους ἡ θύρα τοῦ θείου ἐλέους.

«Καὶ ἂν τις ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (1 Ἰω. 2, 1-2).

Ὁ Δαυτὶδ βεβαιώνει ἐξ ἰδίας πείρας ὅτι «καρδίαν

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 150 τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Κατὰ μία ἀπὸ τὶς διαδοχικὲς φάσεις, πού πέρασε ἡ λειτουργικὴ τάξις μέχρις οὗτου φθάσῃ στὴ σημερινή μορφή καὶ πού χονδρικά μόνο σκιαγραφήσαμε πρὸ πάνω, ὑπῆρχαν παράλληλα δυὸ μεγάλες συναπτές: ἡ ἀρχικὴ πρὸ τοῦ τρισαγίου καὶ ἡ νεωτέρα πρὸ τοῦ πρώτου ἀντιφώνου. Στὴ μεταβατικὴ αὐτὴ φάσι δηλαδή λεγόταν δυὸ φορές τὰ εἰρηνικά, ὅπως στὴ σημερινή μορφή τῆς θείας λειτουργίας, γιὰ ἀναλόγους ἱστορικοὺς λόγους, προβλέπονται δυὸ φορές τὰ πληρωτικά καὶ οἱ αἰτήσεις, μετὰ τὴ μεγάλη εἴσοδο καὶ πρὸ τοῦ «Πάτερ ἡμῶν». Ὅταν τὰ δεύτερα εἰρηνικά (ἡ συναπτὴ τοῦ τρισαγίου) παρελείποντο, ὁ διάκονος ὡς τελετάρχης ἔδινε σημεῖο στὸ χορὸ νὰ ἀρχίσῃ τὸ τρισάγιο ἀμέσως μετὰ τὰ τροπάρια. Τὸ σημεῖο ἔδινε εἴτε δείχνοντας ἀπλῶς τὸ ὁράριό του στὸ λαὸ ἢ, κατὰ παρερμηνεία, σταυρώνοντάς τον μ' αὐτό, εἴτε συνδυάζοντας τὴ δεξιὴ τοῦ ὁραρίου μὲ τὴν ἐκφώνησι «Καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων». Ἡ παρεμβολὴ αὐτὴ τοῦ διακόνου ἦταν ἰδιαίτερα ἀναγκαία στὶς περιπτώσεις ἐκεῖνες πού παρελείπετο τελείως ἡ συναπτὴ (ἀκόμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν») καὶ πού ὄχι μόνο ἡ εὐχὴ τοῦ τρισαγίου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκφώνησις τῆς λεγόμενης μυστικῶς κατὰ τὴν ψαλμωδία τοῦ τρισαγίου.

Τελικὰ ἐπεκράτησε ἡ σημερινή, συμβιβαστικὴ μάλλον, μορφή: Ὁ διάκονος λέγει μόνο τὴν ἀρχὴ τῆς συναπτῆς («Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν») καὶ τὴν κατάληξι τῆς ἐκφωνήσεως («καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»), στρεφόμενος πρὸς τὸ λαὸ καὶ δείχνοντας σ' αὐτὸν τὸ ὁράριο. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὸν εἰδοποιεῖ—ἔστω κι ἂν ξεχάσθηκε ἐν τῷ μεταξὺ ἡ αἰτία— γιὰ τὴν παράλειψι τῆς ἐκτενοῦς καὶ τοῦ δίνει τὸ σημεῖο ἐνάρξεως τοῦ τρισαγίου («τὸν καιρὸν τοῦ τρισαγίου»).

Ὁ μακαριστὸς καθηγητὴς Παναγιώτης Τρεμπέλας στὸ μνημειῶδες βιβλίο του «Αἱ τρεῖς λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθῆναις κώδικας», Ἀθῆναι 1935, σελ. 40-45, ἀναλύει διεξοδικὰ τὴν πορεία ἐξελίξεως τῆς εἰσόδου τοῦ τρισαγίου στὴ θεία λειτουργία καὶ τὶς φάσεις πού ἐπακολούθησαν καὶ παραθέτει τὶς σχετικὲς μαρτυρίες τῶν πηγῶν καὶ τῶν χειρογράφων. Καταλήγει στὴν εὐλογίαν ὑπόθεσι ὅτι ἡ σημερινή μορ-

φή προήλθε μάλλον ἀπὸ ἐπίδρασι τῆς ρωμαϊκῆς λειτουργίας σὲ μέρη ἐπηρεαζόμενα ἀπ' αὐτὴ (Νότιος Ἰταλία, Ἰλλυρικό), εἰσῆχθη στὴν Κωνσταντινούπολι κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν σταυροφοριῶν καὶ τελικὰ ἐπεκράτησε μέχρι τὸν ΙΖ' αἰῶνα.

Ἡ καθ' ὅμοιο τρόπο εἰσαγωγὴ τῆς ἰδίας ἢ παρομοίας ἐκφωνήσεως στὸν ἀγιασμό, στὸ ἅγιο θάπτισμα καὶ στὸν ἐορταστικὸ ὄρθρο («Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν—Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν...») ὀφείλεται σὲ προφανή ἐπίδρασι τῆς θείας λειτουργίας.

Ἀ λ λ η λ ο γ ρ α φ ί α.

Αἰδεσιμ. π. Κ. Μουντάκη ν. Στὸ ἐρώτημα ἂν ὁ ἱερεὺς εὐλογῇ μὲ τὸ χέρι ἢ μὲ τὸ σταυρὸ κατὰ τὸ Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου...» τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁρθρου (ἢ καὶ τῆς λιτῆς καὶ ἀρτοκλασίας) ἀπαντήσαμε ἀναλυτικὰ στὴν ὑπ' ἀριθμ. 202 ἐρώτησι. Τὸ «Σῶσον, ὁ Θεός...» τοῦ ὁρθρου δὲν εἶναι φράσις εὐλογίας, ἀλλὰ δέσις πρὸς τὸν Θεὸ νὰ σώσῃ τὸ λαὸ Του καὶ νὰ εὐλογήσῃ τὴν κληρονομίαν Του. Δέσις μάλιστα πού δὲν γίνεται ἀπὸ τὸν ἱερέα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν διάκονο. Καὶ μόνο αὐτὸ δείχνει τὸ ἄτοπο τοῦ πράγματος, ἄλλος δηλαδὴ νὰ εὐλογῇ καὶ ἄλλος νὰ λέγῃ τοὺς εὐλογητικούς λόγους. Παρόμοια αἴτησι ἔχουμε καὶ στὴν εὐχὴ τοῦ β' αντιφώνου τῆς θείας λειτουργίας. Ἀλλὰ ἂν ἐδῶ δὲν συνοδεύεται μὲ εὐλογία, πού θὰ ἦταν πολὺ πρὸς ἀρμόζον, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴ, πολὺ περισσότερο στὴ διακονικῇ αἴτησι τοῦ ὁρθρου ἢ τῆς λιτῆς. Ἡ μὴ ὀρθὴ αὐτὴ συνήθεια προήλθε προφανῶς ἀπὸ ἀνάλογη χρῆσι τῆς ἰδίας φράσεως ὡς εὐλογίας στὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας (μετὰ τὴν κοινωνία καὶ κατὰ τὴν ὀπισθάμβωτο). Δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ συγχέονται οἱ δυὸ διαφορετικὲς αὐτὲς περιπτώσεις, ὅσο καὶ ἂν ὁμοιάζουν.

Πανοσιολ. Ἀρχιμ. π. Σ. Κτενᾶν. Ἡ ἐναρξίς στὴν ἀκολουθία τοῦ εὐχελαίου γίνεται κανονικὰ μὲ τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...», ὅπως μαρτυροῦν τὰ δοκιμώτερα χειρόγραφα καὶ ὅπως γίνεται στὴ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ στὸ Ἅγιον Ὅρος. Ὁ λό-

συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει» (Ψαλ. 50,19). Μόνον τῶν ἀμετανοήτων «ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει» (Ἰω. 9,31). Δέχεται ὅμως τὸν προσπίπτοντα καὶ λέγοντα: «Κύριε, ἐλέησόν με· ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἡμαρτόν σοι».

Καὶ ἡ Παναγία δὲν ἀπωθεῖ καὶ δὲν ἀποκλείει τῆς

μητρικῆς προστασίας Τῆς τὸν κραυγάζοντα πρὸς Αὐτὴν ἐν μετανοίᾳ·

Ἀπὸ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν

ἀσθενεῖ τὸ σῶμα, ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχὴ.

Πρὸς Σε κατὰ φύγῳ τὴν Κεχαριτωμένην·

Ἐλπίς ἀπηλπισμένων, Σύ μοι δοήθησον».

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΛΑΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Του κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνικών Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Ὁ Προϊστάμενος τῆς Ἑνορίας Ἀγίας Εἰρήνης - Ἀγίου Νεκταρίου Hagen - Lüdenscheid, πού ἀνήκει στό ὁμόσπονδο κρατίδιο Ρηνανίας Βεστφαλίας, πρωτοπρεσβύτερος Π ο λ ύ ε υ κ τ ο ς Γ ε ω ρ γ α κ ά κ η ς, δημοσίευσε ἕνα πολὺ ὠραῖο καὶ χρήσιμο βιβλίον, πού κυκλοφόρησε —ἐλληνικά— πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ μὲ τίτλον: «Εἴκοσι δύο χρόνια κοντὰ στὸν Λαὸ τοῦ Θεοῦ», τὸ ὁποῖο ἀξίζει νὰ τὸ προσέξουμε ιδιαίτερα. Γιατὶ πρόκειται γιὰ μιὰ μοναδική στὸ εἶδος τῆς περιγραφῆς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου μιᾶς Ἑνορίας τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας, πού μπορεῖ νὰ χαρακτηριθεῖ, συγχρόνως, σὰν μιὰ συμβολὴ στὴν ἱστορία αὐτῆς τῆς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία ἐφέτος (1988) συμπληρώνει εἴκοσι πέντε χρόνια —ἕνα τέταρτον αἰῶνα δηλαδή— ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της τὸ 1963.

Ἐκτὸς αὐτοῦ ἐπιδιώκει αὐτὸ τὸ βιβλίον νὰ δείξει τὶς προσφορὰς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸν Ἀπόδημο Ἑλληνισμό καθὼς καὶ νὰ παρουσιάσει τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μαζί μὲ ὅλη τὴν ζωὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὶς Ἑνορίες. Ἀποτέλεσμα δὲ αὐτῆς τῆς προσπάθειας τοῦ συγγραφέα εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς διασπορᾶς «ἀνθεῖ παντοῦ καὶ οἱ Ἕλληνες βοηθοῦν πολὺ θετικά τὴν Πατρίδα μὲ τὸ πολὺτιμον συνάλλαγμα, πού στέλνουν σὲ αὐτὴν ἀπὸ τὶς διάφορες χώρες πού ζοῦνε».

Τὸ ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ κ. Πολύεγκτου μπορεῖ νὰ χαρακτηριθεῖ, συγχρόνως, σὰν μιὰ πολὺτιμη συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας, τὸ διαπιστώνουμε —μεταξὺ τῶν ἄλλων— μὲ βάση τὸ ὅτι περιέχει ἄγνωστες λεπτομέρειες αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Ὁ συγγραφέας ἀφιερώνει π.χ. εἴκοσι περίπου σελίδες στὸν θάνατον τοῦ Μητροπολίτη Γερμανίας Ἰ α κ ὠ β ο υ σὲ αὐτοκινητιστικὸ δυστύχημα, ὅπου περιγράφει τὶς συνθήκες τοῦ δυστυχήματος, τὸ ἄγγελμα τοῦ

θανάτου τοῦ κ. Ἰακώβου, τὴν κηδεῖα του καὶ τὸ ἔργο του στὴν Γερμανία, ὅπου ἀνέλαβε τὴν χηρεύουσα Μητρόπολιν τῆς Γερμανίας καὶ Ἐξαρχία Κεντρῶς Εὐρώπης σὲ μιὰ ἀνόμαλη καὶ κρίσιμη ἐποχὴ.

«Τὸ νέο ποίμνιό του» —γράφει ὁ κ. Πολύεγκτος— «πού εἶναι πολὺ διάφορον ἐκείνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας, ὅπου εἶχε προῦπηρετήσῃ, ἀπετελεῖτο ὅχι ἀπὸ ἀποδήμους παρὰ ἀπὸ ὁμογενεῖς, μὲ πολλὰς ἀνάγκας, μὲ διαφορετικὰ προβλήματα, μὲ διάφορες ἀντιλήψεις καὶ πεποιθήσεις, ἀκόμη καὶ μὲ ἀρνητικὰς διαθέσεις καὶ προθέσεις, μὲ δυσχερεῖς ἐπιπτώσεις δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Πατρίδα, ἀκόμη καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν Γερμανίαν».

Ἀξιόλογα εἶναι ἐπίσης μερικὰ ντοκουμέντα πού ἀφοροῦν τὴν ἐξέλιξιν τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας, ὅπως οἱ «προσωρινὲς διατάξεις διοικήσεως Ἑλληνικῶν Ἑνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γερμανίας Ἐξαρχίας Ὁλλανδίας καὶ Δανίας», ὅπου διαβάζουμε —στὸ δεύτερον ἄρθρον— ὅτι: «Ἐκάστη Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιαστικὴ Ἑνορία θὰ τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι ἐνὸς Ἀγίου ἢ Ἀγίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς «πιστοὺς» ἢ «ἐνορίτας» τοὺς εὐρίσκομένους ἐντὸς τῶν ὁρίων, ὅτινα καθορίζει ἡ Ἱερὰ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Μητρόπολις Γερμανίας. Ὑπὸ τὸν ὅρον «πιστοὶ» περιλαμβάνονται ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἀνεξαρτήτως ἡλικίας, φύλου ἢ φυλῆς, οἱ ὁποῖοι ἐβαπτίσθησαν ὑπὸ κανονικοῦ ὁρθόδοξου κληρικοῦ συμφώνως πρὸς τὰ νενομισμένα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ εὐρίσκονται ἐν τάξει πρὸς αὐτήν».

Ἀξιόπρόσεκτες εἶναι —τέλος— οἱ πολυάριθμες φωτογραφίες πού μᾶς δείχνουν ζωντανὰ τὸ πῶς ἐρ-

γος εἶναι προφανής. Ὅπως τὸ ἅγιον θάπτισμα καὶ ὁ γάμος, πού ἀρχίζουν καὶ αὐτὰ μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, ἔτσι καὶ τὸ εὐχέλαιον ἐτελεῖτο συνδεδεμένο μὲ τὴν θεῖαν λειτουργίαν στὴ θέσιν τῶν ἀντιφώνων. Αὐτὸ εἶναι ἐμφανὲς καὶ στὴ σημερινὴ ἀκολουθία: («Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...»), εἰρηνικά, καθαραγιαστικὴ εὐχή, (εἰσοδος), τροπάρια, (τρισάγιο), ἀπόστολος, εὐαγγέλιον, ἐκτενὴς καὶ εὐχὴ ἐκτενοῦς (καὶ τὰ λοιπὰ τῆς θείας λειτουργίας). Τὰ πρὸ τῶν εἰρηνικῶν εἶναι μεταγενέστερος εἰδικὸς ὁρθρος. Ἐγινε προσπάθεια δημιουργίας καὶ εἰδικοῦ

ἑσπερινοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐτελεσφόρησε. Ἡ συγκόλλησις τῆς καθ'αυτὸ ἀκολουθίας τοῦ εὐχελαίου μὲ τὸν ὁρθρον καὶ ἡ τέλεις του στὰ σπίτια εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποδέσμευσιν τοῦ ἀπὸ τῆς θεῖας λειτουργίας καὶ τὴν παράλειψιν, κακῶς θέβαια, τῆς εὐλογίας τῆς ἐνάρξεως, πράγμα πού δὲν συνέβη στὸ θάπτισμα καὶ στὸ γάμον. Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἔντυπα ἐξακολουθοῦν νὰ παραλείπουν τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...», διακινδυνεύοντας ἔτσι τὴν μὴ ὀρθὴ τάξιν. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ γράψαμε εἰδικῶς στὴν ἀπάντησιν στὴν ὑπ' ἀριθμ. 312 ἐρώτησιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ*

ΤΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

«Γενική γραμμή του προγράμματος υπήρξεν ή αντίληψις, ότι ο έορτασμός της χιλιετηρίδος θα έπρεπε μὲν χωρικῶς νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς τὸ "Άγιον Όρος, νὰ ἐκταθῇ ὅμως καὶ νὰ προβληθῇ τόσον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον, ὥστε νὰ δοθῇ τοιοῦτοτρόπως εὐκαιρία νὰ μετὰσχουν αὐτοῦ ψυχικῶς καὶ θρησκευτικῶς ὅλοι εἰ δυνατόν οἱ χριστιανοί».

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας Α' σὺν ἐγκύκλιον γράμμα του, αὐτὸ, ἀκριβῶς, τόνιζε, ὅτι, δηλαδή, «Αἱ ἐορταστικαὶ αὗται τελεταί, αἵτινες διεξαχθήσονται ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὄρει καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ... ἀποτελοῦσαι κυρίως ἐκδήλωσιν τιμῆς ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἀπ' αἰώνων ἐλπομένους τὸν ἱκετικὸν καὶ μονήρεν τῆς μοναστικῆς ἀθλήσεως βίον... παρέξουσιν ἅμα ἀφορμὴν εἰς ἔξαρσιν ἀφανῶν πτυχῶν τῆς Ὁρθοδόξου κατὰ Θεὸν διωτῆς καὶ προβολῆς... καὶ τῶν ἐπιμελῶς διαφυλαχθέντων θησαυρῶν τῆς ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας καὶ τῆς θρησκευτικῆς διώσεως τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ εὐσεβείας».

4. Καὶ ἡ ἔλευσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα Α', τὸ 1963, στὴν Ἀθήνα καὶ στὸν Πειραιά, ἀποτέλεσε μὴ ἀφογή, πρώτης τάξεως ἐφαρμογὴ καὶ τέλεσις Δημοσίων Σχέσεων, ἡ ὁποία θαμελίωσε τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀνθρώπων στὴν ἱκανότητα καὶ ἀποτελεσματικότητα τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀσκεῖ ἐπίσημα τὸν πνευματικὸ αὐτὸ θεσμὸ, ὡς τακτικὴ καὶ μέσον ἐπικοινωνίας καὶ προβολῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

5. Ἀμέσως, μετὰ τὴν ἱδρύσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπό-

λεως Πειραιῶς, κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1962, ἐφαρμόστηκε ἓνα εὐρύτατον σχέδιον προβολῆς καὶ Δημοσίων Σχέσεων, μὲ μεγάλη ἀπτήχησιν στὸν Τύπον, στὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ στὸ λαὸ τοῦ Πειραιᾶ.

Κάλυψε, σχεδόν, ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου, τοὺς νέους, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴ διαφύτιση, μὲ κορυφαία τέλεσις, τὸ Μάρτιον τοῦ 1965, τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Παμπειραικοῦ συλλαλητηρίου «ὑπὲρ τῶν αἰτημάτων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ» καὶ τὴ «Φωνὴν Δυσμαρτυρίας» γιὰ τοὺς θαναταλισμοὺς τῶν Τούρκων στὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ 1965.

Ὁ Πειραικὸς λαὸς ἀνταποκρίθηκε σύσσωμος τότε στὸ κάλεσμα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μὲ πίστη καὶ ἀγάπην.

Ἀπονέμοντας, μάλιστα, στὸ σημεῖον αὐτὸ, τὸν δίκαιον ἔπαινον, πρέπει νὰ ποῦμε πὺς τοποτηρητῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς ἦσαν ὁ τότε Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπῆτσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος καὶ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, ὁ ὁποῖος ἀποτελοῦσε καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ὅλου ἔργου προβολῆς καὶ δημοσιότητας, ὁ μακαριστὸς Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Πουλουπάτης.

Ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ τῶν Δημοσίων Σχέσεων ἦταν ἡ ταπεινότητα τοῦ γράφοντος.

Τὸ ἐντυπο ὕλικὸν ποὺ κυκλοφόρησε τὴν ἐποχὴν ἐκείνη ἦταν πρωτοποριακὸν, ἀπὸ ἀποψῆς Δημοσιοσχεατικῆς δεοντολογίας γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἀλλὰ καὶ, σήμερα, ἡ Ἱ. Μητρόπολις Πειραιῶς, εἶναι, ἀπὸ τίς λίγες Μητροπόλεις, ποὺ κάνουν, συνειδητά, τελέσεις Δημοσίων Σχέσεων.

6. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1966 γιορτάστηκαν στὴ Θεσ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 156 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχους.

γάζεται ἓνας ἱερέας τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας στὴν Ἑνορία του, μαζί μὲ τοὺς συνεργάτες του γιὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν πνευματικῶν καὶ ὕλικῶν ἀναγκῶν τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ποὺ ζοῦν καὶ ἐργάζονται στὴν Γερμανία. Βλέπουμε π.χ. τὸν ἱερέα νὰ συνοδεύει τὰ μέλη τῆς Ἑνορίας του σ' ὅλες τίς φάσεις τῆς ζωῆς τους: χαρούμενες καὶ λυπηρές. Βαφτίσια, γάμους, γιορτές, ἐπισκέψεις σὲ νοσοκομεῖα, κηδεῖες κ.λπ. ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενον τῶν περισσοτέρων φωτογραφιῶν, ἀποδείχνοντάς μας τὸ πόσο πολύτιμη καὶ ἀπαραίτητη εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας στὴν διατήρησιν τῆς θρησκευτικῆς,

πολιτιστικῆς καὶ ἐθνικῆς τους ταυτότητας.

Γενικὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ κ. Πολύεγκτου, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 567 σελίδες, ἐπιβεβαιώνει τὸ ὅτι —ὅπως τόνιζει ὁ συγγραφέας στὸν πρόλογόν του— χωρὶς τὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου της —ἰδιαίτερα στὸ ἐξωτερικόν— ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ εἶχε ἀφανισθεῖ. Γιατὶ «ἡ ἐκθεσις καὶ ἡ παρουσίαν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ποιμνίου» στὴν Ἑνορία Ἀγίας Εἰρήνης - Ἀγίου Νεκταρίου Hagen - Lüdenscheid, δίνει τὸ δικαίωμα στὸν ἀναγνώστη νὰ σκεφθεῖ ὅτι «τὸ ἴδιον συμβαίνει παντοῦ στὴν διασπορά».

σαλονίκη, με συνεργασία της 'Ι. Μητρόπολης Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου, τὰ 1100 χρόνια από την έναρξη του έργου τῶν δύο ἀδελφῶν 'Ιεραποστόλων Κύριλλου καὶ Μεθόδιου.

Ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ ἐκδήλωση μὲ παγκόσμια ἀκτινοβολία καὶ ἀπήρchiση. Καὶ ἡ ὀργάνωση προετοιμασίας, προγράμματος καὶ ἐκτέλεσης πού ἄρχισαν, σχεδόν, πρὶν δυὸ χρόνια, ἀπὸ τὴν τελικὴ ἡμερομηνία τῆς ἐκδήλωσης, ἦταν συνειδητὰ καὶ καθοριστικὰ πράξεις δημοσιο-σχεσίτικης δεοντολογίας καὶ πρακτικῆς. Ὅλες οἱ μεθοδεύσεις, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἑορτασμοῦ, ἀποτελέσαν πνευματικὴ δοχὴ καὶ καλλιέργεια τῶν Δημοσίων Σχέσεων, σὲ παγχριστιανικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ μέρους τῆς Ὁρθοδοξίας.

7. Μιὰ ἄλλη, 'Ι. Μητρόπολη, πού ἀπὸ τὴν ὕδρυσή της, τὸ 1966, πραγματοποιεῖ συνέχεια, μέχρι καὶ σήμερα, πλούσια προγράμματα Δημοσίων Σχέσεων, εἶναι καὶ ἡ τῆς Νικαίας. Εἶναι, μάλιστα, χαρακτηριστικὸ ὅτι ἔχει καὶ εἰδικὸ «Γραφεῖο Τύπου καὶ Δημοσίων Σχέσεων», πού καλύπτει μὲ πληρότητα τὸ ἀντικείμενο τῆς ἀρμοδιότητάς του.

8. Πενήντα χρόνια τώρα (1936 - 1986), ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία χρησιμοποιεῖ ἐπιδέξια ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα ἐπικοινωνίας καὶ θέματα, τίς Δημοσιες Σχέσεις, γιὰ νὰ πετυχαίνει τὸ μεγάλο ἔργο τῆς πληροφόρησης, καὶ οἰκοδομῆς τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξάνει τὸ κύρος τῆς εἰκόνας της πρὸς τὸν ἔξω κόσμον. Ἀπόδειξη τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι παρὰ τίς καταγίδες πού πέρασε, κατὰ καιροῦς, ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία θρiσκόταν πάντα στὸ δρόμο τῆς συνδιαλλαγῆς, στὰ «ἥρεμα νερά» καὶ ἔμεινε ἀλώβητη, ἀπὸ ἐπιθέσεις!

Μιὰ, ὅμως, ἀπὸ τίς μεγαλύτερες τελέσεις Δημοσίων Σχέσεων πού ὀργάνωσε ὑπῆρξε, ἀσφαλῶς, ἡ πρώτη ἔκθεση «Ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας», τὸ 1972.

Κάθε μέσον ἐπικοινωνίας καὶ προβολῆς χρησιμοποιήθηκε, τότε, γιὰ νὰ παρουσιαστῇ μὲ ἦχο, μὲ εἰκόνα, μὲ ἔντυπο ἢ ποικίλη προσφορά τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς «ἐπιχείρησης» ἦταν ἀληθινὸς θρίαμβος!

Ἀλλὰ καί, σήμερα, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, καὶ ὡς διάθεση καὶ ὡς δομὴ χρησιμοποιεῖ εὐρύτατα τίς Δημοσιες Σχέσεις.

9. Κατὰ καιροῦς οἱ θαρραλέες ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας σ' ἓνα ἀναρχοῦμενον κόσμον καὶ πάνω στὰ ἀγχώδη προβλήματα τῆς ἐποχῆς, προκαλέσαν τὴν ἀναγνώριση καὶ τὸν ἔπαινο ἀτόμων καὶ συλλογικῶν ὀργάνων.

Ἔτσι, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1972 ἡ Ἑλληνικὴ Ἐ-

ταιρία Δημοσίων Σχέσεων, σὲ ἐπίσημη τελετὴ στὸ «Κέντρο Παλλὰς» τῆς Ἀθήνας, ἀπένευμε τὸ «χρυσὸ κόνινο» στὸ Σέβ. Μητροπολίτη Γερμανίας κ. Εἰρηναῖο, γιὰ τὸ ἐπικοινωνιακὸ ἔργο του, «ἔργο πολὺπλευρο πνευματικῆς εὐθύνης καὶ ἐγγρήγορης» τῆς Ἐκκλησίας.

Στὴν ὁμιλία του ὁ πρόεδρος τῆς Ἐταιρίας κ. Δημήτρης Κακαβελάκης, ἀνέμεσα στ' ἄλλα εἶπε:

«Ἡ ἀποφινὴ ἐκδήλωση εἶναι ξεχωριστῆς σημασίας γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας Δημοσίων Σχέσεων. Ἀπόψε, στὸ σεβάσμιο πρόσωπο τοῦ Μητροπολίτη Εἰρηναίου μᾶς τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία καὶ ὄχι ἐμεῖς αὐτὴν. Ὁ χρυσὸς κόνινος δὲν ἀπονέμεται στὸν σεμνὸ καὶ ἐμπνευσμένο ἱεράρχη, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ, στὸ πολὺπλευρο καὶ δημιουργικὸ ἔργο του. Ἔργο μὲ πρωτοποριακὰς ἐφαρμογὰς στὸν τομέα τῶν Δημοσίων Σχέσεων καὶ τῆς Ἐπικοινωνίας...».

Στὴ συνέχεια, μιλώντας ὁ Σεβασμιώτατος κ. Εἰρηναῖος (σήμερα Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου) γιὰ τίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ σύγχρονο κόσμον, ὑπογράμμισε:

«Ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος δυναστεύει τὸν ἄνθρωπο στὸ χῶρο τῆς ἐργασίας, τῆς ψυχαγωγίας καὶ τῆς παιδείας καὶ τὸν ἀλλοτριώνει... Σ' αὐτόν, λοιπόν, τὸν τεχνοκρατούμενον κόσμον τῆς ἐποχῆς μας... Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὸ χρέος νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἐλευθερία τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἀπειλὴ καὶ νὰ διαποτίσῃ τοὺς Ὄργανισμοὺς πού διέπουν τίς Ἀνθρώπινες Σχέσεις (ἀτομικές, κοινωνικές, παγκόσμιες) μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης. Οἱ Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ κόσμου κινοῦνται μέσα στὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἐσωτερικὴ συγκατάθεση τοῦ ἀνθρώπου».

(Συνεχίζεται)

Ἐπισκόπου
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Α. ΨΑΡΙΑΝΟΥ
Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἡ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

(Πενηνταδύο ὁμιλίες γιὰ τὴ θεία Λειτουργία.
"Ὅχι μόνο γιὰ τὸ λαὸ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἱερεῖς).
Ἔκδοση Ἀποστολικῆς Διακονίας, σελίδες 10' + 438, δρχ. 650.

Βιβλιοπωλεῖο Δραγατσάνου 2 — Πλατεία Κλαυθμῶνος.

Γράφατε Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλέφ. 722.8008.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Χρόνου φείδου

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Σεβασμός του χρόνου των άλλων

Καλοκαιρινές διακοπές 1988. Όλοι ελπίζουμε ότι θα θρούμε επί τέλους λίγο χρόνο για ν' ασχοληθούμε με όλα εκείνα που δεν προλάβουμε ν' αρχίσουμε ή να τελειώσουμε μέχρι τώρα. Νά, λοιπόν, ή ευκαιρία να εκμεταλλευτούμε τις χαμένες ευκαιρίες του παρελθόντος. Ο χρόνος ανοίγεται μπροστά μας και όλοι ελπίζουμε ότι θα μπορούσαμε να υπερβούμε τον νόμο του αδιαχωρήτου. Χρόνος, λοιπόν, για όλους και για όλα. Πρώτ' απ' όλα χρόνος για να σκεφτούμε τον χρόνο των άλλων.

Έχουμε άραγε σκεφτεί, ότι αν ο χρόνος είναι χρήμα —σύμφωνα με την αγγλοσαξωνική ρήση *time is money*—, πόσο εκμεταλλευόμαστε τους άλλους «οικονομικά» όταν αδιαφορούμε για τον χρόνο τους; Στο τηλέφωνο, στον δρόμο, στο γραφείο, στο σπίτι.

Ζητάμε άδεια, κατ' εϋφημισμό, ν' απασχολήσουμε κάποιον δήθεν «για δύο λεπτά» και τα δύο λεπτά γίνονται τέταρτο και μισή ώρα. Έπισκεπτόμαστε κάποιον «για λίγο» και ή επίσκεψη καταλήγει να χαρακτηριστεί ως αρμένικη. Παρακάμπτουμε την σειρά προτεραιότητας άλλων ανθρώπων που προηγούνται σε διάφορες υπηρεσίες, «μόνο για μια μικρή πληροφορία ώστε να μην περιμένουμε άδικα στην ουρά» και καταλήγουμε να συζητάμε άνετα το πρόβλημά μας με τον υπάλληλο, υπό τις διαμαρτυρίες των άλλων αδικημένων, αδιαφορώντας ή και κατηγορώντας τους ότι δεν μπορούν να υπομείνουν ούτε μισό λεπτό καθυστέρηση.

Ο χρόνος όπως όλοι μας γνωρίζουμε είναι μέγεθος υποκειμενικό. Ακόμα και τα ρολόγια που προορισμό

τους έχουν να μετρούν τον χρόνο σταματούν... συνήθως όταν πρέπει να μας χρονομετρήσουν. Κλεψύδρες που κλέβουν... τον χρόνο.

Ζητούμε, για παράδειγμα, τον λόγο να παρέμβουμε για λίγο σε μια συζήτηση κατά τη διάρκεια μιας συνάξεως και κάνουμε μία δεύτερη διάλεξη επί του θέματος. Στα μαθήματά μας υπερβαίνουμε τον χρόνο της παραδόσεως επειδή πιστεύουμε πως όλα τα ενδιαφέροντα ζητήματα συγκεντρώνονται προς το τέλος και άπορούμε γιατί παρατηρείται κάποια άνησυχία στο άκροατήριο.

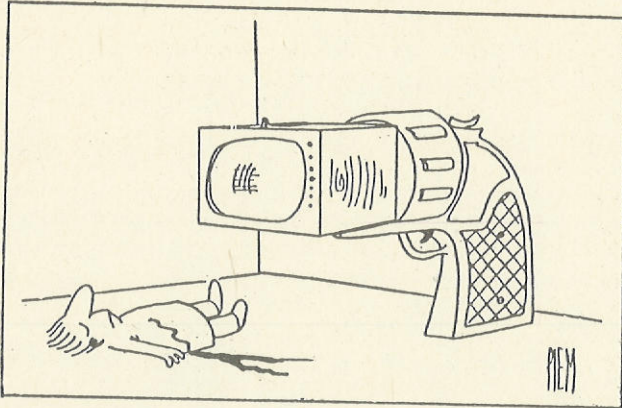
Στα κηρύγματα πολλές φορές παρασυρόμαστε από τους «ελεύθερους συνειρμούς». Το ένα φέρνει το άλλο και έτσι καταλήγουμε να διπλασιάζουμε ή και να τριπλασιάζουμε τον χρόνο της όμιλίας μας, λέγοντας ένδεχομένως ενδιαφέροντα πράγματα, τα οποία όμως ναρκωθούν τον αρχικό μας στόχο.

Είναι πραγματικά μέγας ο πειρασμός να έχεις απέναντί σου ανθρώπους που κατά κάποιον τρόπο είναι υποχρεωμένοι να σε ακούσουν χωρίς να μπορούν και να σε διακόψουν. Αισθάνεσαι μία δύναμη και μία εξουσία την δυνατότητα να τους καταδυναστεύεις. Γι' αυτό το και ή ευθύνη είναι μεγάλη. Ο σεβασμός για τον άκροατή συνιστά άλλωστε έρο απαράβατο.

Όφείλουμε, όμως, να όμολογήσουμε, ότι αυτός ο σεβασμός δεν είναι και τόσο πολύ διαδεδομένος σήμερα. Από τον απλό πολίτη μέχρι τα κρατικά μέσα ενημερώσεως παρατηρείται υπέρβαση της εξουσίας του λόγου: ο άκροατής κατακεραυνώνεται και καθηλώνεται επί τόπου όπως δείχνει χαρακτηριστικά το σκίτσο που

δημοσιεύουμε (του Piem από την εφημερίδα «Le Figaro» της 30 'Οκτωβρίου 1980).

Έλλειψη προσοχής

Ακόμα και οι άνθρωποι της Έκκλησίας, παρ' όλες τις έπισημάνσεις του τύπου «πᾶν ρήμα ἄργον ὃ ἐάν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως» (Ματθαίου ιδ' 36) ἢ τὸ εἰδικὸ αἷτημα πὺ ὑποβάλλουμε σὲ περιόδους πνευματικῆς κατανύξεως νὰ μὴν μᾶς δοθεῖ «πνεῦμα ἄργολογίας», δὲν εἴμαστε πολὺ προσεκτικοὶ ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ σημεῖο.

Παρατηρῶ πολλὰς φορές, ὅ ἰ π λ α σὲ κηρύγματα πὺ ἔχουν προετοιμαστῇ μὲ πολλὴ φροντίδα ὡς πρὸς τοὺς στόχους καὶ τὸ διάγραμμα, μὲ ἐπιμέλεια ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο καὶ τὸ λεξιλόγιο, μὲ προσοχή ὡς πρὸς τὴν διάρκεια, κ α ἰ ἄ λ λ α πὺ εἶναι τῆς στιγμῆς. Τὰ δεῦτερα ἔχουν τὴ σφραγίδα τῆς «ἐμπνεύσεως», τῆς παρορμήσεως καὶ τοῦ αὐθορμητισμοῦ, τῆς προχειρότητος. Περιέχουν ἀσφαλῶς καὶ χρήσιμες σκέψεις, εὔστοχες παρατηρήσεις πάνω στὰ ἀναγνώσματα, ἐρμηνευτικὰ σχόλια κ.τ.τ. Ὡς ὅλον, ὅμως, χωλαίνουν γιατί εἶναι ἀπαράσκευα, ἀσχεδίαστα, ἀνισομερῆ, ἄτακτα. Θὰ μπορούσαν καὶ νὰ λείπουν ἀταίριαστα ἐπιχειροῦν νὰ ταιριάξουν, πρᾶγμα ἀδύνατο, μὲ τὸν ἀριστουργηματικὸ λόγο τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων.

Διερωτῶμαι τότε. Τί εἶναι ἐκεῖνο πὺ ἐξωθεῖ ὀρι-

σμένους νὰ θέλουν ὅπωςδήποτε νὰ μιλήσουν; Τί εἶναι ἐκεῖνο πὺ τοὺς ἀναγκάζει νὰ ἐκτίθενται ἐκθέτοντας μὲ ἀκατάλληλο τρόπο τὸ Εὐαγγέλιο; Ἐνθυμοῦμαι κάποιον φοιτητὴ ὃ ὁποῖος ἐπέμενε σῶναι καὶ καλὰ «νὰ διδάσκει» ἀπὸ ἄμωνος. Τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν μᾶλλον πενιχρὰ πρὸς ἀρνητικά.

Μερικοὶ δὲν λαμβάνουν ὑπόψη τους οὔτε καὶ τὰ σχόλια πὺ γίνονται εἰς δάρος τους. Δὲν ὑποστηρίζω ὅτι εἶναι μόνο χάρισμα τὸ νὰ μιᾶς καὶ νὰ κηρύσσεις. Ἀπαιτεῖται πολὺς φωτισμός, βέβαια, ἀλλὰ καὶ πολὺς κόπος. Θὰ ἔλεγα ὅτι εἶναι καὶ ζήτημα ἐπιγνώσεως τῶν ἱκανοτήτων μας. Πολλοὶ κατέχουν αὐτὴν τὴν ιδιότητα ἄλλοι ὄχι. Τὸ δυστύχημα μὲ τοὺς τελευταίους ἀπ' ὅτι φαίνεται εἶναι ὅτι οὔτε καὶ πρόκειται νὰ τὴν ἀποκτήσουν. Τὸ κακὸ ὅμως τὸ κάνουν. Ἀντὶ δὲ νὰ ἐπιδιώκουν μέτρα γιὰ νὰ συγκριθοῦν δὲν θέτουν κανένα μέτρο καὶ φραγμὸ ὥστε νὰ συγκρατηθοῦν.

Μιὰ τέτοια στάση εἶναι ἐπόμενο ὅτι θέτει ζήτημα ποιμαντικῆς τάξεως. Ἡ διακονία τοῦ λόγου δὲν γίνεται γιὰ νὰ ἱκανοποιεῖ προσωπικὲς μας ἀνάγκες. Ἀποβλέπει στὴν οἰκοδομὴ τοῦ πληρώματος τῆς Έκκλησίας. Κι ἂν ὑπάρχει καὶ ἡ παραμικρότερη ὑπόνοια ὅτι ὃ λόγος αὐτὸς δὲν θὰ οἰκοδομήσει εἶναι προτιμότερη ἢ ἀπουσία του. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ δὲν εἶναι δυνατό νὰ ἀφορᾷ μόνο στὸν ἴδιον τὸν χειριστὴ τοῦ λόγου. Ἡ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἔχει τὴν εὐθύνῃ τοῦ ἐλέγχου, τῆς συμπαραστάσεως καὶ καθοδηγήσεώς του.

Ἡ διάρκεια αὐτῆς τῆς ἀ φ α σ ἱ α ς ἂς γίνεῃ ἀ φ ο ρ μ ῆ γιὰ μαθητεία, προετοιμασία, ὀρθοφωνία. Τὸ καλοκαίρι μπορεῖ νὰ γίνεῃ μίᾳ περίοδος σπουδῆς καὶ ἐμβαθύνσεως ὄχι μόνο στὰ θέματα καὶ τὸ περιεχόμενο τῶν κηρυγμάτων μας, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐπανεκτίμηση τοῦ χρόνου πὺ οἱ κατὰ περίστασιν ἀκροαταὶ μας θέτουν στὴν διάθεσή μας. «Χρόνου φείδου» ἐπομένως! Ἄς ἀντηχῇ ἐπίκαιρα ἢ ἀρχαία ἐπιταγὴ ὥστε νὰ καλύφει σύγχρονες ἀνάγκες.

ΣΟΔΟΜΑ ΚΑΙ ΓΟΜΟΡΡΑ: ΜΥΘΟΣ, ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ Ἡ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ;

Τοῦ Ἀρχιμ. ΔΑΝΙΗΛ ΣΑΠΙΚΑ
καθηγ. θεολόγου - γεν. ἱατροῦ

Τὸ νὰ ἐρευνᾷ κάποιος θέματα ποὺ ἀναφέρονται στὴν Ἀγία Γραφή δὲν εἶναι εὐκόλη δουλειά. Γιατί, γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία τοῦλάχιστον, τὸ κύρος καὶ ἡ μοναδικὴ αὐθεντία της, εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητον καὶ δεδομένον.

Ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας ἐρευνας δὲν εἶναι νὰ θεμελιωθεῖ μὲ ἐπιστημονικὰ δεδομένα, ποὺ ἔφερε στὸ φῶς ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐρευνα, ἡ ἀλήθεια τῶν Βιβλικῶν γεγονότων, ἀλλὰ νὰ ἀποδειχθεῖ μὲ ποιὸν τρόπο ἡ ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ ἀνάγκασε τὰ φυσικὰ στοιχεῖα νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ προαίτιον σχέδιό Του γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ Ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἦσαν ἀπὸ τοὺς πλουσιώτερους λαοὺς τῆς τότε ἐποχῆς. Τὰ μεγάλα πλοῦτη τῆς Αἰγύπτου προσεέλκυαν πολλοὺς ληστὲς καὶ ληστρικὰς συμμορίες, ποὺ ἐποφθαλμιοῦσαν τὶς γεμάτες ἀποθήκες καὶ τὰ παλάτια.

Ἔτσι τὸ 3.000 π.Χ. περίπου κατασκευάστηκε μιὰ ἀλυσίδα ὀχυρωματικῶν ἔργων, ὥστε ν' ἀντιμετωπίζουν κάθε ἐχθρό.

Ἐξακόσια τριάντα χρόνια ἀργότερα, ποὺ οἱ Ἑβραῖοι ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὸν κίνδυνον ἀπ' αὐτὰ τὰ ὀχυρά, πῆγαν Νότια, πρὸς τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Ἐκεῖ ὅμως, ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Λὼτ ἐπειδὴ «οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα, ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλὰ» (Γεν. 13,6) χωρίσθηκαν. Ὁ Ἀβραάμ εἶπε στὸν Λὼτ «ἀδιαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ, εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιὰ...» (Γεν. 13,9). Ὁ Λὼτ διάλεξε «τὴν περὶχωρον τοῦ Ἰορδάνου». Στὸ τέλος ἐγκαταστάθηκε «ἐν πόλει τῶν περικύρων, ἐσκήνωσε ἐν Σοδόμοις» (Γεν. 13,13).

Σύμφωνα πάντα μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη (Γεν. 14) ὑπῆρχαν πέντε μεγάλες πόλεις σ' αὐτὴ τὴν περιοχή: τὰ Σόδομα, τὰ Γόμορρα, ἡ Σεβώιμ καὶ ἡ Βολάκ. Στὴν ἐποχὴ τοῦ Χοδολογομόρ ἐγίνε πόλεμος μεταξὺ τῶν κατοίκων αὐτῶν τῶν πόλεων. Τὰ Σόδομα νικηθήκανε καὶ οἱ ἐχθροὶ αἰχμαλωτίσανε τὸν Λὼτ. Μόλις τὸ ἔμαθε ὁ Ἀβραάμ, κατεδίωξε τοὺς νικητὲς μέχρι τὴν Χωβᾶ, ἀριστερὰ τῆς Δαμασκοῦ καὶ ἀπελευθέρωσε τὸν ἀνιψιόν του τὸν Λὼτ (Γεν. 14,13-15).

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἔμεινε στὴν ἱστορία τοῦ τόπου, καὶ ἕνας μεγάλος δρόμος ὀνομάστηκε «ὁδὸς τῶν βασιλέων».

Στὴν συνέχεια, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη γράφει: «Εἶπεν δὲ Κύριος, κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόρρας πεπλήθυνται καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαί σφόδρα, καταβάς οὖν ὄψομαι εἰ κατὰ πάντα τὴν ἐρχομένην

πρὸς με συντελοῦνται, εἰ δὲ μή, ἵνα γνῶ» (Γεν. 18, 20-22).

Τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα ἦσαν τὰ σύμβολα τοῦ ἀνθρώπου βίου καὶ τῆς μεγάλης καταστροφῆς. Κανεὶς μέχρι σήμερα δὲν ἔχει καταλάβει πῶς ἐγίνε ἡ καταστροφή «καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέστρεψεν τὰς πόλεις ταύτας καὶ πᾶσαν τὴν περίοικον καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσιν καὶ πάντα τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ (τοῦ Λὼτ) εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐγένετο στήλη ἁλός» (Γεν. 19,24-26). Αὐτὰ γράφει ὁ συγγραφεὺς τῆς Π. Διαθήκης. Ὁ τόπος ποὺ ἦσαν αἱ δύο πόλεις εἶναι ἡ περιοχὴ ποὺ σήμερα ὀνομάζεται Νεκρὰ Θάλασσα.

Ἡ παράδοση λέγει πολλὰ γιὰ τὴν θάλασσα αὐτή. Τὸ 70 μ.Χ. ὁ Ρωμαῖος στρατηγὸς Τίτος πέταξε μέσα τῆς μερικῆς σιλάβους, ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἐβγαίνουν στὴν ἐπιφάνεια. Οἱ Ἕλληνες ἱστορικοὶ γράφουν ὅτι ἐβγαζε κάποιο δηλητηριώδες ἀέριο. Οἱ Ἰουδαῖοι τὴν ἔλεγαν «θάλασσα ἀπὸ πίσσα». Οἱ Ἀραβες ὅτι κανένα ζωντανὸ ζῶο δὲν μπορεῖ νὰ τὴν διασχίσει.

Ὁ γεωλόγος Λύντς τὸ 1848, βρῆκε ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς λίμνης Τιβεριάδας, τοῦ ὅρου Ἑρμών βρῆκε μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς πηγὰς τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ. Διαπίστωσε ἐπίσης ὅτι οἱ θρύλοι γιὰ τὴν Νεκρὰ Θάλασσα ἦσαν ἀληθινοί. Κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ πνιγῇ σ' αὐτήν. Ὁ καντὸς ἥλιος στεγνώνει τὰ πάντα καὶ ἀφίνει ἐπάνω τους ἕνα χοντρὸ στρώμα ἀπὸ ἀλάτι.

Ἡ Νεκρὰ Θάλασσα δὲν ἔχει κανένα ζωντανὸ ὄργανισμό, οὔτε ψάρια, οὔτε πράσινο. Μυρίζει πετρέλαιο καὶ θειάφι.

Ἡ ἐπιφάνειά της εἶναι 394 μ. χαμηλότερη ἀπὸ τὴν θάλασσα. Τὸ νερὸ της περιέχει 25% μεταλλικά ἄλατα, κυρίως χλωριούχο νάτριο (δηλ. ἀλάτι ἀπλό). Ἐχει ἐπιφάνεια 70 χιλιομέτρα ἐπὶ 16 χιλ. καὶ βάθος 400 μ.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1900 μ.Χ. στὸ πιὸ νοτιοανατολικὸ σημεῖο βρέθηκαν τὰ ὑπολείμματα ἑνὸς ἀνθρώπινου συνοικισμού. Ἀνῆκε ὅμως σὲ μιὰ μεσαιωνικὴ πόλη. Ἰχνος ἀπὸ τὴν παλαιὰ πεντάπολη τῆς Βίβλου. Τὸ μυστήριον ὅμως τῆς ἐξαφανίσεώς του σήμερα ἔχει πιά λυθῇ.

Κατὰ τὸν Γερμανὸ συγγραφέα Βέρνερ Κέλλερ, ὁ βυθὸς τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης χωρίζεται τρόπον τινὰ στὰ δύο. Δεξιὰ ἀπὸ τὴν νησίδα τῆς «Ἑλ-Λιχάν» φτάνει σὲ βάθος τὰ 400 μ. ἐνῶ ἀριστερὰ στὰ εἴκοσι μέτρα.

Ἀπὸ μιὰ ὀρισιμένη θέση μπορεῖ νὰ διακρίνει

ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ "ΘΡΗΣΚΕΙΑ,,

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ
Δρ. Θεολ., Δρ. Φίλος., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ ἐκκοσμίκευση διακηρύχθηκαν ἀπὸ τοὺς ἱεραποστόλους τοὺς σὰν μοναδικὸς δρόμος γιὰ τὴ λύση τῶν προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὅμως ὁ ἄνθρωπος εἶδε νὰ γκρεμίζονται μπροστὰ στὰ μάτια του τὰ νέα εἰδωλα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὁδηγηθεῖ σὲ νέα ἀδιέξοδα.

Στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐδημιουργήθησαν καὶ πάλι ἀγεφύρωτα «κενὰ» καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀναγκάσθηκε νὰ ξαναπάρει τὸ δρόμο γιὰ νέες ἀναζητήσεις. Μὴ ἔχοντας πλέον «σημεῖο προσανατολισμοῦ», καὶ χωρὶς σταθερὸ ἔδαφος κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του, ὁ πρῶνι λάτρης τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ μπορεῖ εὐκολὰ νὰ πέσει θύμα διαφόρων «ἐμπόρων ἐλπίδος», ποὺ μὲ σύγχρονα μέσα προπαγάνδας προβάλλουν τὴ δική τους «συνταγὴ» καὶ ὑπόσχονται νὰ λύσουν ὅλα τὰ προβλήματα. Ἰσχυρίζονται πῶς μποροῦν νὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο νὰ ξεπεράσει ὅλα τὰ ἀδιέξοδα, ἀρκεῖ νὰ ἔχει ἀρκετὰ χρήματα νὰ ἀγοράσει τὴ «συνταγὴ», καὶ νὰ διαθέτει τὴν ἀνάλογη θέληση νὰ τὴν ἀκολουθήσει πιστὰ.

Πολλὲς ἀπὸ τίς ομάδες αὐτὲς προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐξωτικὴ Ἀνατολή. Ἀλλες ξεφυτρώνουν στὴ Δύση,

κάποιοι δάση ὁλόκληρα μέσα στὰ νερά. Ὅπως δὴ ποτε τὰ κοπάδια τοῦ Λὼτ εὗρισκαν καταφύγιο σ' αὐτά, τότε ποὺ ἦσαν ζωντανά. Οἱ ἔρευνες ποὺ ἄρχισαν τὸ 1845 ἀπέδειξαν ὅτι ἡ κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνη εἶναι τμῆμα μιᾶς ρωγμῆς τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς.

Σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς ὑπάρχουν ἐνδείξεις ἡφαιστειῶν. Στὴν ἀνατολικὴ Ἰορδανία, στὶς ὄχθες ποταμοῦ του Ζαμπόκ, ὑπάρχουν ὑπολείμματα λάβας. Μέσα στὸ βάθος αὐτῆς τῆς ρωγμῆς γκρεμίστηκαν τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα τότε ποὺ ἐγινε ἡ θεϊκὴ καταστροφή. Οἱ γεωλόγοι λένε ὅτι αὐτὸ συνέβη γύρω στὰ 2.000 π.Χ. περίπου.

Μιὰ μεγάλη σειρὰ γεωλογικῶν, ἀρχαιολογικῶν καὶ φιλολογικῶν μαρτυριῶν, ὅπως εἶναι καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐπιστήμονα Ζάκ Φίνεργκαν μᾶς δίνουν τὸ συμπέρασμα ὅτι «ἡ βιβλικὴ πεντάπολη ἦταν κτισμένη στὴν μεσημβρινὴ περιοχὴ τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης καὶ καταστράφηκε ἀπὸ ἓνα μεγάλο σεισμό, ποὺ ἐγινε μὲ τὴν θεϊὰ ἐπέμβαση καὶ ποὺ συνοδεύτηκε ἀπὸ ἐκρήξεις, ἀστραπές, ἐκλυση ἀερίων κ.λ.π.».

Ἐνα κείμενο κάποιου Φοίνικα ἱερέα, ποὺ βρέ-

θηκε σπάνια μὲ πρωτοβουλία «μαθητῶν», ποὺ κάποια στιγμή ἀρνήθηκαν νὰ συνεχίσουν νὰ ἐργάζονται γιὰ λογαριασμὸ τοῦ «Δασκάλου» καὶ νὰ μοιράζονται μαζί του τὰ κέρδη. Πρόκειται γιὰ τοὺς διαφόρους «γκουρού», «σωτήρες», «μεσσίες», ποὺ φθάνουν στὴν Εὐρώπῃ τίς πιὸ πολλές φορές μέσω Καλιφόρνιας (βλ. διδλία μας «Ψυχοναρκωτικά» νέες "αἱρέσεις" στὴν Ἑλλάδα» καὶ «Πνευματικὸς διασμός» νέες "αἱρέσεις" μιὰ πραγματικὴ ἀπειλή).

Ἄν ἐξετάσουμε προσεκτικὰ τὴν ἐξέλιξη αὐτοῦ τοῦ φαινομένου στὶς τελευταῖες δεκαετίες, δὲν θὰ ἀποφύγουμε τὴ σκέψη πῶς ὅλες αὐτὲς οἱ «λύσεις» στὰ ἀδιέξοδα, στὰ ὁποῖα μᾶς ὁδήγησε ἡ ἀπολυτοποίηση τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, μπορεῖ καὶ νὰ κατασκευάζονται σὲ κάποια «ἐργαστήρια» καὶ στὴ συνέχεια νὰ προσφέρονται στὴν παγκόσμια «ἀγορὰ μεταφυσικῆς ἐλπίδος». Στὸ ἴδιο κέντρο, ἴσως στὴν Καλιφόρνια, παρασκευάζονται ταυτόχρονα καὶ οἱ «συνταγές» ποὺ θὰ προσφερθοῦν ἀργότερα, σὲ ἀντικατάσταση τῶν προηγουμένων, ὅταν πιά θὰ γίνουν ἀντιληπτὰ τὰ νέα «κενὰ» καὶ τὰ τρομακτικὰ ἀδιέξοδα, στὰ ὁποῖα αὐτὲς θὰ ἔχουν ὁδηγήσει.

Ποιὰ εἶναι ἡ «συνταγὴ» γιὰ τὴ δική μας δεκαετία; Ἡ «λύση» τῆς δεκαετίας τοῦ 1980 λέγεται «Νέα Ἑ-

θηκε, ἐπιβεβαιώνει τὴν γεωλογικὴ ἐρμηνεία τῆς ἐξαφανίσεως τῶν πόλεων.

«Καὶ (Ἀβραάμ) εἶδεν καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν φλόξ τῆς γῆς ὥσει ἀτμῆς καμίνου» (Γενεσ. 19,28).

Δυτικὰ τῆς ὄχθης ὑπάρχει ἓνα πολὺ σπάνιο φυσικὸ φαινόμενο, ποὺ ἐρμηνεύει τὸ πῶς ἐγινε ἡ γυναικα τοῦ Λὼτ σὰν στήλη ἀπὸ ἀλάτι.

Μιὰ λοφοσειρὰ (45 μ.) ἀποτελεῖται ἀπὸ κρυστάλλους ἀλατιοῦ. Κομμάποδες. Κάθε ἀντικείμενο ποὺ θὰ σταθεῖ ἀκίνητο, τυλίγεται ἀπὸ αὐτοὺς.

Στὴν Μητρόπολη τοῦ Μονρεάλε στὴν Σικελία, ὑπάρχει μιὰ ὡραία εἰκόνα — μωσαϊκὸ ποὺ παριστάνει τὴν πυρκαϊὰ τῶν Σοδόμων.

Στὸ μέλλον μπορεῖ καὶ ἄλλοι φωτισμένοι ἐρευνητές, ὅπως οἱ ἀνωτέρω, νὰ βροῦν καὶ νέα στοιχεῖα ποὺ νὰ φανερώσουν τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητά τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων.

Βάσει ὅμως κάθε ἐρευνας πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ πίστη στὴν αὐθεντία τῆς Ἀγ. Γραφῆς, σὰν πρώτης πηγῆς μαζί μὲ τὴν Ἱ. Παράδοση, τῆς ἐν Χριστῷ Θεῆας Ἀποκαλύψεως.

ποχή» (NEW AGE). Υπόσχεται να οδηγήσει την ανθρωπότητα στο «έξελικτικό πήδημα» προς μία «Νέα Έποχή», που θα είναι παραδεισιακή, ή χρυσή εποχή των ανθρωπίνων ονείρων.

Η νέα «θρησκεία» δεν περιορίζεται στον πνευματικό τομέα, στον καθαρά θρησκευτικό - υπαρξιακό. Είναι ένα ρεύμα, που εισχωρεί σε όλους τους τομείς της ζωής και γίνεται ακόμη και πολιτικό σύνθημα.

Όμως στην πραγματικότητα δεν συνδέεται με κάποια ενεργητική - δυναμική προσπάθεια που αναλαμβάνεται από μέρους των ομάδων ή των προσώπων που εντάσσονται σ' αυτές, με στόχο την αλλαγή των κοινωνικών δομών, την άνοδο του επιπέδου ζωής του ανθρώπου σε οποιονδήποτε τομέα της κοινωνικής του ύποστασης. Τουτό γιατί το «σύνδρομο» της «Νέας Έποχής» απομακρύνει τον άνθρωπο από κάθε προσπάθεια αλλαγής των δομών της κοινωνίας. Κηρύττει πως όλα πρόκειται να γίνουν «αυτόματα» και μ' αυτό τον τρόπο κλείνει το δρόμο στην κοινωνική, πολιτιστική ή και εθνική ανάπτυξη ενός λαού ή της πανανθρώπινης κοινωνίας.

Με όσα θα εκθέσουμε στη συνέχεια, θα αναλύσουμε αυτό το φαινόμενο. Θέλουμε να δώσουμε ένα «δείκτη» στο σημερινό άνθρωπο και ιδιαίτερα στους νέους εκείνους, που μέσα στα τόσα αλληλοσυγκρουόμενα ρεύματα και στη σύγχυση που φέρουν οι συγκρητιστικές τάσεις της «Νέας Έποχής», έχασαν τον προσανατολισμό τους, έπεσαν σε άβεθαιότητα, έγιναν θύματα αυτής της γενικής συγχύσεως και αναζητούν την αληθινή τους ταυτότητα, το αληθινό νόημα της ζωής μέσα σε ένα κόσμο που φαίνεται να έχει χάσει κάθε νόημα.

1) Τί είναι NEW AGE.

Για να μελετήσουμε το νέο φαινόμενο και να το αντιμετωπίσουμε με σωστό τρόπο, πρέπει να αναφερθούμε στο παρελθόν, να αναζητήσουμε τα αίτια που το προκάλεσαν. Όμως προηγουμένως πρέπει να κατανοήσουμε τον όρο «Νέα Έποχή».

Η θεωρία στην οποία βασίζεται το νέο ρεύμα είναι παλαιά. Πρόκειται για τις ονομαζόμενες «χρονικές ενότητες». Σύμφωνα μ' αυτή τη διδαχή υπάρχουν μία «χρυσή εποχή», την οποία διαδέχεται ή «ασημένια», που αντικαθίσταται από την «έποχή του σιδήρου», για να ακολουθήσει αυτόματα και πάλι ή «χρυσή εποχή». Η νέα κίνηση κηρύττει τη «χρυσή εποχή» και υποστηρίζει πως βρισκόμαστε στο κατώφλι της. Είναι ή «επο-

χή του υδροχόου», που διαδέχεται την «έποχή του ιχθύος», ή οποία άρχισε πριν από 2000 χρόνια.

Ο όρος «Έποχή του υδροχόου» προέρχεται από την αστρολογία. Η καθαρά αστρονομική μεταβολή του σημείου του ήλιου κατά την έναρξη της άνοιξεως που συντελείται κάθε 2000 χρόνια όταν ο ήλιος εισέρχεται σε ένα νέο άστερισμό του Ζωδιακού κύκλου, έρμηνεύθηκε από την αστρολογία σαν βασικό σημείο για την τύχη της γης μας. Γύρω στο τέλος του αιώνας μας ο ήλιος θα περάσει κατά την έναρξη της άνοιξεως από τον άστερισμό του Ιχθύος στον άστερισμό του Υδροχόου. Κατά ένα ύπολογισμό αυτό το «πέραςμα» συντελέστηκε ήδη το έτος 1962.

Ο Ιχθύς είναι ως γνωστό το σύμβολο του χριστιανισμού. Γι' αυτό και οι όπαδοί της νέας κινήσεως έσχυρίζονται πως με το πέραςμα από τον άστερισμό του Ιχθύος στον άστερισμό του Υδροχόου τελειώνει και ή έποχή του Χριστιανισμού. Έτσι στη «Νέα Έποχή» ή Έκκλησία και ή χριστιανική πίστη θεωρείται ξεπερασμένη.

(Συνεχίζεται)

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπολίτου Πατρών

ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ
ΤΟΜΟΣ Α'

‘Ακάθιστος Ύμνος· Η ‘Ωδή της Θεοτόκου· Θεομητορικόν Έορτολόγιον (Γενέσιον, Εισόδια, Εθαγγελισμός, Κοίμησις, ‘Απόδοσις», Σύναξις, Ύπαπαντή, Ζωοδ. Πηγή, ‘Αγία Σκέπη, Τιμία Έσθής, ‘Αγία Ζώνη, Έορταί θανμάτων και Εικώνων Της).

‘Ενας ανεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικό θησαύρισμα κηρυγμάτων έποικοδομητικού περιεχομένου, που ανταποκρίνεται στις λειτουργικές και έορτολογικές απαιτήσεις της ‘Ορθοδόξου Έκκλησίας.

Σελίδες 516, δεχ. 800.

Γράψατε: ‘Αποστολική Διακονία, ‘Ιασιού 1 — 115 21 ‘Αθήνα (τηλ. 722.8008).

Βιβλιοπωλείο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΜΑΣ(*)

Του κ. ΧΡΥΣ. Ι. ΝΕΑΜΟΝΙΤΑΚΗ

Για τὸ πῶς τέλειωσε, ὅμως, αὐτὸς ὁ ἀγώνας καὶ πῶς διεξήχθηκε δὲν μποροῦμε νὰ ξέρουμε λεπτομέρειες, πού, συχνά, σὲ τέτοιες περιπτώσεις εἶναι σπουδαίες. Ὁ ὁδηγὸς πού μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἐπίσκεψή μας δὲν διστάζει νὰ καθορίσῃ τὸν τρόπο τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς, δείχνοντας στὴ μετώπῃ τοῦ περίβολου τοῦ ἱεροῦ προσκυνήματος δύο χαραγμένους κοκκίρους σὲ ἐπιθετική στάση μάχης. Ἐξηγεῖ πῶς οἱ Τούρκοι, ἀνίδεοι γιὰ ὅλα αὐτὰ πού παραπάνω ἀναπτύχθηκαν, ἀφήσαν τοὺς γκισοῦρηδες καὶ τῶν δύο παρατάξεων «νὰ βροῦν μόνοι τους τὰ μισὰ τῆς χιλιάδας» —τὴ λύση— σὲ μιὰ κοκκορομαχία!... Αὐτὴ ἡ ἐξήγησή μου θυμίζει τὸ ἰταλικὸ «SI NON E VERO, E BEN TROVATO» κι ἂν δὲν εἶναι ἀληθινὸ, ὅμως εἶναι καλὰ ἐφευρημένο. Σύμφωνα, λοιπόν, μὲ τὴν παράδοση αὐτή, γιὰ τὴ μονομαχία, διαλέχτηκαν ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς δικῆς μας ἑνας μαχητικώτατος κόκκορας, μεγάλος, εὐερέθιστος καὶ ζηλιάρης καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἑνας ἄλλος τῶν Ἀρμένι-δων πού προσπαθοῦσαν νὰ καταλάβουν τὸ Νεκροταφεῖο. Τώρα, τί ἔγινε στὴ μάχη αὐτὴ καὶ τί «ντοπάρισμα» μὲ σκόρδο καὶ κρεμμύδια —ἔτσι συνηθίζονταν— προηγήθηκε στὴν προετοιμασία τῆς μονομαχίας, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τὴν δική μας, εἶναι ἄγνωστο. Γνωστὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, πού σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴν παράδοση, ἔσπεψε τὰ ἑλληνικά... ὅπλα! Ὁ κόκκοράς μας... νίκησε καί, ἐπὶ τέλους, μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ἔληξε θριαμβευτικὰ ἡ ὑπόθεση ὑπὲρ ἡμῶν, ἀφοῦ ἀναγνωρίσθηκε ἡ κυριότητα τοῦ Πατριαρχείου, πάνω στὴ Ζωοδόχο Πηγὴ, μὲ τὸ ἅγιοσμα καὶ στὴ γύρω περιοχὴ.

Δὲν μπορῶ νὰ βεβαιώσω ὅλα αὐτὰ μ' ἐπιστημονικὲς πηγές. Πρὸς Θεοῦ!... Ἔτσι, μοῦ τὰ εἶπαν, ἔτσι καὶ τὰ γράφω. Ἐνα, πάντως, μπορῶ νὰ διακηρύξω: Πῶς ἂν ὁ Ὀργανισμὸς τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν ἀκολουθοῦσε αὐτὴν τὴν μέθοδο, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἄνθρωποι θ' ἀνακουφίζονταν... Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς θὰ μεταφερόνταν στὰ κατὰ τόπους νεκροταφεῖα, σὲ χρόνον πολὺ... ἀργότερο!

* * *

Τώρα πιά περνοῦμε στὸν τόπο τοῦ Προσκυνήματος. Στὴν αὐλὴ τοῦ ἀπ' ἔξω ἡ τούρκικη σημαία εἶναι ὕψωμένη, δηλώνοντας πῶς τὸ ἱδρυμα εἶναι τούρκικο καὶ

κάτω ἀπὸ τὴ προστασία τῆς σημαίας τῆς Χώρας. Αὐτὸ τὸ μέτρο κρίθηκε ἀναγκαῖο, ὕστερα ἀπὸ τὰ φοβερά συμβάντα τοῦ 1955, ὅταν οἱ κακόμοιροι οἱ Κωνσταντινουπολίτες πλήρωσαν ἀκριθὰ, μὲ τίς περιουσίες καὶ τὰ μνημεῖα τους τὴν ἑλληνοτουρκικὴ διαφορά τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Τότε, ἂς μὴν τὸ λησιμονοῦμε, τὸ χαϊδεμένο παιδί τῆς Δύσεως, ὁ τουρκικὸς ὄχλος, ἀφοῦ ἔθυσσε καὶ ἀπέλυσε καίγοντας καὶ καταστρέφοντας ἐκκλησίες - στολίδια τῆς Μεγάλης Πολιτείας καὶ λεηλατώντας μαγαζιά καὶ περιουσίες Ἑλλήνων, χάριν πλιάτσικου, κατέληξε καὶ σ' αὐτὸ τὸ νεκροταφεῖο ἀνοίγοντας τοὺς τάφους καὶ ταράζοντας τὴν γαλήνη τοῦ ἱεροῦ χώρου. Τώρα, βέβαια, ὅλα εἶναι μέλι - γάλα. Τὰ τακτοποίησε ἡ παμπόνηρη ἀλεπού, ἡ τούρκικη ἐξωτερικὴ πολιτικὴ... «Γιαγνὶς ὄντου...». Μὲ τὸ σφουγγάρι τοῦ ἀνήξερου ἢ τοῦ μουγγού, οἱ Τούρκοι σβήνουν κεφάλαια ὁλόκληρα ἀπὸ τὸν μαυροπίνακα τῆς Ἱστορίας.

Στὸ χῶρο τοῦ ἐξωτερικοῦ περίβολου, τῆς περιφημῆς Ἐκκλησίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, τῆς «Μπαλίκλι Κιλισσέ» (Ἐκκλησιᾶς τῶν Ψαριῶν) τῶν Τούρκων, κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μας ἀρχαῖες ταφόπετρες μὲ ἐπιγραφὰς γραμμένες στὴν περίεργη καραμανλίδικη γραφὴ, ἀπὸ ἑλληνες χριστιανοὺς πού εἶχαν ξεχάσει τὴ γλῶσσα τους, ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν καταγωγή καὶ τὴ θρησκεία τους. Οἱ ἐπιγραφὰς αὐτὲς εἶναι γραμμένες στὰ τούρκικα, μὲ γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου καὶ μᾶς θυμίζουν τὴν δυστυχία τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς, ὅταν στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα κατέφθαναν οἱ χιλιάδες Ἑλλήνων ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, χωρὶς νὰ ξέρουν γρὶ ἑλληνικά. Μέσα τους ἦταν θαθεῖα φωλιασμένη ἡ χριστιανικὴ πίστη, μαζὶ μὲ τὴν ἑλληνικὴ συνείδηση πού διάσωσε γι' αὐτοὺς, μέσα στὴ φοβέρα τῶν διωγμῶν καὶ στὴν καταπίεση, ἡ ἑλληνοτρόφος ἀγία Ἐκκλησία μας.

Ὁ ἐσωτερικὸς τοῦ περίβολος εἶναι γεμάτος ἀπὸ τάφους Πατριαρχῶν, Ἐπισκόπων καὶ ἀξιωματοῦχων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῶν μαρτυρικῶν ἐγκλείστων τοῦ Φαναρίου. Ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς, ἔχει, κατὰ κανόνα, μιὰν ἱστορία ποτισμένη μὲ ἀγωνία ἢ δάκρυα. Ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς εἶχε κλείσει μέσα του σὰν σὲ κιβωτὸ ἀπαραδίαστη τὸν Χριστὸ καὶ τὸ Ἔθνος, κρατώντας ψηλά τὸ Σταυρὸ τοῦ Μαρτυρίου, μὲ ὑπομονὴ καὶ καρ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 157 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχους.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΨΑΛΜΩΔΙΑ ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΝΑΟ Κ/ΠΟΛΕΩΣ (*)

Τοῦ Πρωτοπρ. κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΦΑΡΑΣΟΓΛΟΥ

Τὸ «Θύμιασμα». Στὸ «Κατευθυνθήτω» βγαίνουν ἀπὸ τὴ Νότια Πύλη ὁ Α' Διάκονος καὶ ἀπὸ τὴ Βόρεια ὁ Β', μετὰ τὰ ὅμοια θυμιατὰ στὸ χέρι, φοροῦν καλυμμαύχι καὶ ἔχουν στὸ ἀριστερὸ χέρι τὸ Ὁράριο. Στραμμένοι πρὸς τὸν Πατριάρχη ὑψώνουν τὰ θυμιατὰ στὸ ἴδιο ὕψος καὶ οἱ δύο ἀκριβῶς στὸ «ὡς θυμίαμα» καὶ λένε τὸ «Εὐλόγησον Δέσποτα τὸ θυμίαμα»³⁸. Ὁ Πατριάρχης τοὺς εὐλογεῖ, τὸν θυμιάζουν τρεῖς φορές καὶ ἔπειτα μπροστὰ στὴν Ὁραία Πύλη σταματοῦν ἔχοντας ὁ Β' Διάκονος δεξιὰ του τὸν Α'. Πρῶτα θυμιάζουν τὶς ἱερὲς εἰκόνες τοῦ τέμπλου συγχρόνως, ὁ Α' τὸ Χριστό, ὁ Β' τὴν Πανγία, ὁ Α' τὸν ἅγιον Ἰωάννη, ὁ Β' τὸν ἅγιο Γεώργιο ἀπὸ τρεῖς φορές. Ἐπειτα κάνουν σχῆμα μετὰ τὸν ἑαυτοῦ στρέφονται πρὸς τὴ δύση καὶ θυμιάζουν τρεῖς φορές γιὰ τὸν Παντοκράτορα ἐπάνω. Σὲ κάθε τρίτη φορὰ κάνουν «σχῆμα». Στὴ συνέχεια ἔρχονται στὸ μέσον, ἀπέναντι τοῦ θρόνου καὶ θυμιάζουν ἐννέα φορές τὸν Πατριάρχη, κάνοντας «σχῆμα» σὲ κάθε τρίτη φορὰ. Μετὰ, ὁ Α' Διάκονος θυμιάζει τὸ Μ. Ἀρχιδιάκονο (ποὺ στέκεται δίπλα καὶ ἀπέναντι στὸν Πατριάρχη, ἕνα σκαλὶ κάτω ἀπὸ τὸ Παραθρόνιο) δύο φορές, τὸ δεξιὸ χορὸ ἀπὸ μία φορὰ τὸν κάθε ἕνα, ἐνῶ ὁ Β' Διάκονος θυμιάζει τὸν ἀριστερὸ χορὸ.

Ὅταν ὑπάρχει Συνοδικὴ χοροστασία, μετὰ τὸν Πατριάρχη ὁ Α' διάκονος θυμιάζει τοὺς Ἀρχιερεῖς ἀπὸ τρεῖς φορές καὶ ὁ Β' Διάκονος τὸν Ἀρχιδιάκονο καὶ τὰ δύο ἀναλόγια.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 151 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχους.

38. Τὴν εὐλογία τοῦ θυμιαματος τὴν δίνει ὁ Πατριάρχης ἐφ' ὅσον χοροστατεῖ στὸ θρόνο. Ἀλλιῶς, τὴν δίνει ὁ τελετουργῶν ἱερεὺς, ἔστω κι ἂν παραβρίσκεται στὸ Ἱερό ὁ Πατριάρχης, Ἀρχιερεὺς ἢ Ἀρχιερεῖς συμπροσευχόμενοι.

τερικότητα. Ὁ τελευταῖος Πατριάρχης ποὺ εἶναι ἐδῶ θαμμένος ὁ Ἀθηναγόρας, ἔγραψε κι αὐτὸς στὸ βιβλίο τῆς Ἱστορίας τοῦ Θρόνου του, σελίδες ἀνάλογες ἀγάπης γιὰ τὰ ἰδανικά ποὺ ὑπηρετοῦσε μέσα σ' ἕνα κλίμα καθαρὰ ἐχθρικό καὶ ταπεινωτικό ποὺ τὸν ἀνέδασε ἀκόμα περισσότερο στὴ συνείδηση τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ κόσμου. Μετὰ τὰ φοβερά γεγονότα τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς λεηλασίας στὴ δίκη τῶν ἐχθρῶν τοῦ καθεστώτος ποὺ ἔγινε στὸ Νησί τῶν Σκύλων, στὴν Προποντίδα, ἡ Τούρκικη Ἐπαναστατικὴ Ἐξουσία τὸν ἀνάγκασε νὰ παρουσιασθῇ στὸ Στρατοδικεῖο σὰν νάταν ἕνας κοινὸς πολίτης, χωρὶς νὰ σέβεται τὸ ἠθικό καὶ ἐκκλησιαστικό του ἀνάστημα καὶ μεγαλεῖο. Ἀπλὰ καὶ μόνο θέλησε νὰ τὸν ταπεινώσῃ καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὴν ὑπε-

Στὶς περιπτώσεις ποὺ παραστέκεται Πατριαρχικός Ἀντιπρόσωπος στὸ Παραθρόνιο, πάντα μετὰ ἐπανωκαλύμμαχο, ὅπως π.χ. σὲ Κηδεῖες, Γάμους, Βαπτίσεις κλπ. θυμιάζουν μετὰ τὸν Παντοκράτορα πρῶτα τὸν τυχόν χοροστατοῦντα Ἀρχιερέα στὸ θρόνο, καὶ ἔπειτα τὸν Ἀντιπρόσωπο τοῦ Πατριάρχου, ἔστω κι ἂν εἶναι Διάκονος.

Ἀφοῦ τελειώσουν τὸ ἔργο στὸ σολέα, κάνουν «σχῆμα» καὶ οἱ δύο Διάκονοι συγχρόνως στὸν Πατριάρχη καὶ συνεχίζουν, ὁ Α' Διάκονος θυμιάζει τὸ δεξιὸ κλίτος καὶ ὁ Β' Διάκονος τὸ ἀριστερό.

Τέλος, συναντῶνται στὴν κεντρικὴ εἴσοδο καὶ προχωροῦν τώρα χωρὶς νὰ θυμιάζουν ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ Ναοῦ στὸ σολέα. Θυμιάζουν καὶ πάλι τὸν Πατριάρχη ἐννέα φορές, ὅπως καὶ πρὶν, τὶς ἱερὲς εἰκόνες τοῦ τέμπλου καὶ μπαίνουν στὸ Ἱερό, ὁ Α' ἀπὸ τὴ Νότια καὶ ὁ Β' ἀπὸ τὴ Βόρεια Πύλη.

Τώρα θυμιάζουν τὴν Ἁγία Τράπεζα. Ὁ Α' Διάκονος στέκεται μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα καὶ ὁ Β' ἀπέναντί του πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα καὶ ἀρχίζουν συγχρόνως νὰ θυμιάζουν τρεῖς φορές μετὰ «σχῆμα», ὅπως πάντα. Ἐπειτα στρέφονται ὁ Α' δεξιὰ τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ ὁ Β' ἀριστερά, ὁ Α' τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ ὁ Β' τὴν Ἁγία Πρόθεση, ἀπὸ τρεῖς φορές, τοὺς παρευρισκόμενους στὸ Ἱερό Ἀρχιερεῖς ἢ καὶ Πατριάρχη ἀπὸ τρεῖς φορές, τοὺς Ἱερεῖς καὶ Διάκονους ἀπὸ δύο καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἀπὸ μία φορὰ. Στὸ τέλος ἀλληλοθυμιάζονται ἀπὸ δύο φορές καὶ ἀφήνουν τὰ θυμιατὰ τους.

Τὸ «Δοξαστικό». Τὸ «Δοξαστικό» τὸ ψάλλει πάντα ὁ Πρωτοψάλτης μόνος. Κανοναρχεῖ ὁ κανονάρχης καὶ οἱ ἄλλοι κρατοῦν τὸ ἴσον καὶ παίρνουν καταλήξεις. (Συνεχίζεται)

ροχὴ τῆς τούρκικης δικαιοσύνης καὶ ἐξουσίας πᾶνω στοὺς γκιοσύρηδες... Ἀλλάζουν ποτὲ οἱ Τούρκοι; Ἐξυμνήθηκε στὸν κόσμο ἡ παθητικὴ ἀντίσταση τοῦ Μαχάτιμα Γκάντι στὸν ἀγῶνα του κατὰ τῆς Ἑγγλέζικης Ἐξουσίας. Δὲν ἐκτιμήθηκε, ὅμως, ἀνάλογα καὶ ἡ παθητικὴ ἀντίσταση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μας. Τοῦ Μαχάτιμα Γκάντι ὁ παθητικὸς ἀγῶνας εἶχε ὑπόβαθρο τὸ φόβο τῆς δυναμικῆς συμπαράστασης ἑκατομμυρίων Ἰνδῶν. Ἐνῶ, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μας, ὁ ἴδιος ἀγῶνας, μέσα στὸ στενὸ χῶρο τοῦ Φαναρίου, εἶχε ὑπόβαθρο τὴν, πολλὰς φορές «ἀνευθεῖο καὶ φωσφόρου», λεγόμενη, ἠθικὴ συμπαράσταση τῶν χριστιανῶν καὶ αὐτῶν ὅχι στὴν ὁλότητά τους.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ποιμαντική τῶν διακοπῶν.

ΗΛΗ ὁ πρετὸς τῶν διακοπῶν ἔχει... ἐγκατασταθεῖ σὶά μέτωπα ὄλων! Τὰ σχέδια κι οἱ προγραμματισμοὶ δύνουν καὶ παίρνουν. Τὸ καλοκαίρι δοξάζεται ἡ ἐπαρχία, καθὼς — Ἀνταῖοι ὅλοι μας — ἐπιστρέφουμε σὶά μητρικὰ χῶματα.

Τ' ἀσικὰ κέντρα σὶὸ σύνολό τους ἀδειάζουν. Τὸ ἐκκλησίασμα ἀραιώνει αἰσθητά.

Κι ὅμως οἱ ἐφημέριοι ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν ἐνοριτῶν τους, κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἀπουσίας τῶν τελευταίων σὶὸς τόπους ἀναφυγῆς. Μὲ τὴν προτροπὴ γι' ἀνάγνωση ἐλληνορθόδοξων βιβλίων. Ἀκριβέστερα: μὲ τὴ συντάξη καταλόγων βιβλίων γιὰ κάθε ἡλικία κι ἐπίπεδο πνευματικό.

Πρέπει νὰ βοηθήσουμε τὸ Νεοέλληνα ν' ἀγαπήσει τὴ μελέτη τοῦ καλοῦ βιβλίου. Ἀσφαλῶς πολλὰ ἔχει νὰ ὠφεληθεῖ.

Ἡ ἄδεια τοῦ σατανᾶ.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὸ προηγούμενο. Ὅχι μόνο οἱ ἱερεῖς τῶν ἀσικῶν περιοχῶν νὰ φροντίζουν ἀπὸ πρὶν γιὰ τὴν ποιμαντικὴ τῶν ἐνοριτῶν τους κατὰ τὴ θερινὴ περίοδο, ἀλλὰ κι οἱ κληρικοὶ τῶν παραθεριστικῶν περιοχῶν ὀφείλουν νὰ μεριμνήσουν ἀκόμα πιὸ πολὺ γιὰ τὴν ψυχικὴ ἐργήγορη τῶν παρεπιδημούντων «ἐνοριτῶν» τους. Οἱ πνευματικοὶ κίνδυνοι εἶναι αὐξημένοι τὴν ἐποχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ. Φωτισμένος πνευματικὸς συνήθιζε νὰ λέει ὅτι: Ὁ σατανᾶς δὲν κάνει χρῆση καλοκαιρινῆς ἀδείας. Ἀντίθετα τότε ἐργάζεται πιὸ ἐντατικά!

Χρόος, ἐπομένως, τῶν εὐλαδέστατων ἐφημερίων μας εἶναι ἡ εὐαισθητοποίηση καὶ σὶὸν λεπτὸ αὐτὸ τομέα. Βαρὺ ὀπωσδήποτε τὸ φορτίο τοῦ καθηκόντος. Τὸ κάνει ἀκόμα βαρύτερο ἡ ἔλλειψη τῆς συχνῆς ἐπαφῆς πού ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἄγνοια τοῦ ἀνθρώπου - «ἐνορίτη» (σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ σταθερὸ ποίμνιο τοῦ ὑπόλοιπου χρόνου). Σίγουρα τὸ φορτίο εἶναι βαρὺ.

Κι ἡ δεοντολογία ὅμως τῆς τιμῆς τῆς προσφορᾶς εἶναι πέρα γιὰ πέρα βαρύτερη...

Νοσηρὴ θρησκευτικότητα.

ΠΡΟΣΦΑΤΟ τὸ περιστατικό, πλὴν συχνὰ - πυκνὰ ἐπαναλαμβανόμενο. Σύζυγος ἀφ' οὗ ἔχασε τὸν ἄνδρα τῆς ἔπαυε νὰ ἐκκλησιάζεται. Τὸ ἀξιοσημείωτο εἶναι πῶς, ἡ γυναίκα αὐτὴ πάντοτε πρώτη ἀνταποκρινόταν στῆς καμπάνες τὸ κάλεσμα. Τί ἐπομένως φταίει πὺν ἡ νοσηρὴ θρησκευτικότητα σὶς περιπτώσεις αὐτὲς κάνει τὴν ἀπέλπιδα ἐμφάνισή της;

Ἀκοῦμε πολλοὺς νὰ μιλοῦν γιὰ «τὸ δρεπάνι τοῦ Χάρου», γιὰ τὴ «θάσκαγο μοῖρα»! Τί λείπει ἢ ἀπὸ τί εἶναι κορεσμένος ὁ ἄνθρωπος καὶ ταλαιπωρεῖται ἔτσι; Καὶ τὸ ἔνα συμβαίνει καὶ τὸ ἄλλο. Λεῖπει ἢ ἐνσυνείδητη ἐπαφὴ μὲ τὸν Χριστό, τὸν Ἀρχηγὸ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Εἴμαστε κορεσμένοι ἀπὸ τάσεις πολλὰς καὶ ποικίλες, ἀν' ὅχι κατακρητιές, τουλάχιστο μὴ ἐπαινετές.

Πότε θ' ἀνακαλύψουμε τὴ λυτρωτικὴ δύναμη τοῦ πόνου, εὐγνωμονώνας τὸ ἀριστερὸ χέρι τοῦ Θεοῦ; Πότε θ' ἀποβάλουμε τὴν — μὲ κάθε ἔγνοια — ἐπιπόλαιη συμπεριφορὰ;

Κέντρα ἀνεφοδιασμοῦ.

«ΟΛΑ τὰ κέντρα διασκεδάσεως τοῦ Παρισιοῦ, δὲν ἀξίζουν ὅσο ἓνα ἐξωκκλήσι»! Ἀποψη τοῦ μεγάλου Πασκάλ. Τὴν υἱοθετοῦμε ἀσφαλῶς κι ἂς μὴν ἔχουμ' ἐπισκεφθεῖ τό... Παρίσι! Ἐπισκεπιόμαστε τὰ ἐξωκκλήσια μας, τὰ κέντρα πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ πού, διάσπαρτα στὴν ἐλληνικὴ ὑπαίθρο, περιμένουν νὰ ξεκουράσουν τοὺς «κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους». Τὸ καλοκαίρι, κατὰ κανόνα, λειτουργοῦνται τὰ γραφικὰ ἐκκλησιάκια. Μέσα στὴ φύση, μακριὰ ἀπὸ τὴν καθημερινότητα, ἡ ψυχὴ «ἀνεβαίνει» πιὸ εὐκολὰ πρὸς τὸν Οὐρανό. Πάλλευκα, ἀέριπτα προβάλλουν. Παρήγορες, ἐλπιδοφόρες πῦλες τ' οὐρανοῦ.

Τὰ ἔχουμε ἄραγε «ἀνακαλύψει»; (Τὸ ὅτι κάποιον - κάποτε τὰ ἔχουμε ἐπισκεφθεῖ, λίγη οὐσιαστικὰ σημασία ἔχει). Ἡ ἀπλῶς κάποια στιγμὴ τ' ἀνακαλύψαμε — ἐκτὸς εἰσαγωγικῶν — καί... χαρήκαμε γιὰ τὴ «γραφικότητα» καὶ «τοῦ τοπίου τὴ μαγεία»;

ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ TAKE

έγκρίθηκε με την υπ' αρ. Φ. 60/543/16.3.88 απόφαση του ύφυπουργού υγείας, προνοίας και κοινωνικών ασφαλίσεων Ν. Ριζόγιαννη, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 192/6.4.88 τεύχος Β'. Η απόφαση έχει ως εξής:

«1. Οι συντάξεις των συνταξιούχων του Ταμείου Ασφάλισης Ορθοδόξου Έφημεριακού Κλήρου Ελλάδας, που άπονemήθηκαν μέχρι 31.12.1987 και αυτές που θα άπονemηθούν με βάση το άρθρο 18 του Καταστατικού του Ταμείου, αυξάνονται από 1.1.1988: α) κατά ποσοστό 4,30)ο (ίσο με το ποσοστό του διορθωτικού ποσοδ) και β) κατά ποσοστό 40)ο (ίσο με το ποσοστό της ΑΤΑ του Α' τετραμήνου 1988).

2. Οι αυξήσεις αυτές, χορηγούνται στους συνταξιούχους του Ταμείου, με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παραπάνω με αριθ. 5 και 6 σχετικών αποφάσεων.

3. Ορίζεται ως κατώτατο όριο συντάξεων που καταβάλλονται από το Ταμείο, για μὲν τους συνταξιούχους λόγω γήρατος και αναπηρίας το ποσὸ τῶν τριάντα χιλιάδων τριακοσίων ογδόντα τριῶν (30.383) δρχ., γὰρ δὲ τοὺς συνταξιούχους λόγω θανάτου, τὸ ποσὸ τῶν εἴκοσι τριῶν χιλιάδων ὀκτακοσίων εἴκοσι ἑξί (23.826) δρχ. ἀπὸ 1.1.1988».

Η ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΣΕ ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΒΑΣΗ

ἐξελίσσεται σὲ θεσμό, χάρις στὴν πρωτοποριακὴ προσπάθεια πολλῶν Ἱ. Μητροπόλεων, μὲ ἐπικεφαλὴς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν. Ἔχουμε ξαναγράψει γιὰ τὴν ὁργανωμένη αἱμοδοσία σὲ πολλὲς ἐνορίες τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ὁμόρων Ἱ. Μητροπόλεων, ἐνῶ σημαντικὴ εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν Μητροπόλεων Κορίνθου καὶ Δημητριάδος. Ἡ τελευταία, μάλιστα, κυκλοφόρησε διαφωτιστικὸ φυλλάδιο γιὰ τὴν αἱμοδοσία, στὸ ὁποῖο κάνει λόγο διεξοδικὰ καὶ ἀπλὰ γιὰ τὴ χρησιμότητά της καὶ γιὰ κάθε λεπτομέρεια πού ἔχει σχέση μ' αὐτήν. Ἔτσι καταπολεμεῖται ὁ φόβος μερικῶν ἀνθρώπων καὶ ἄλλες προκαταλήψεις πὺ συνοδεύουν τὴν αἱμοδοσία καὶ πὺ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴ διστακτικότητά τῶν πολλῶν νὰ προσφέρουν λίγο ἀπὸ τὸ αἷμα τους τελείως ἀκίνδυνα γι' αὐτοὺς, ἀλλὰ μὲ τόσο σοβαρὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τὸσους ἄλλους, πὺ τὸ ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη.

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

«ΕΝΟΡΙΑ, Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΝ ΤΩΙ ΜΕΣΩΙ ΗΜΩΝ»

εἶναι τὸ θέμα διαγωνισμοῦ γιὰ τὴ συγγραφή ἐκλαϊκευμένης μελέτης. Βραβεῖο 100.000 δρχ. ἀθλοθέτησε ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία γιὰ τὴν ἀρτιότερη μελέτη, καθὼς καὶ τὴν ἐκδοσή της. Περισσότερες πληροφορίες δημοσιεύθηκαν στὸ προηγούμενο τεύχος τοῦ «Έφημερίου» (σ. 160).

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ TAKE

—Σκορδίλης Σπ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 67.590, ἐφάπαξ 1.237.638.

—Γιαννακούδης Νικ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 67.590, ἐφάπαξ 1.408.287.

—Μακρῶνας Σπ., ἱερέυς, Β)4, ἔτη ὑπηρ. 29, σύνταξη 53.658, ἐφάπαξ 787.186.

—Μεταλλίδης Γαθρ., ἱερέυς, Δ)7, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 54.611, ἐφάπαξ 1.276.783.

—Γάτσιος Γεώργ., ἱερέυς, Β)4, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 71.353, ἐφάπαξ 1.473.092.

—Δημόπουλος Ἀθ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 67.590, ἐφάπαξ 1.444.062.

—Πιτσικάλης Ἀντ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 67.590, ἐφάπαξ 1.416.479.

—Γιαννουδάκης Ἀντ., ἱερέυς, Β)4, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 73.094, ἐφάπαξ 1.453.627.

—Στρατάκος Σπυρ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 67.590, ἐφάπαξ 1.385.583.

—Βορνίτης Νικ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 28, σύνταξη 48.353, ἐφάπαξ 1.068.599.

—Σπανάκης Διον., ἱερέυς, Δ)7, ἔτη ὑπηρ. 29, σύνταξη 42.926, ἐφάπαξ 1.002.286.

—Βενέτης Ἀθ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 67.590, ἐφάπαξ 1.444.055.

—Πετρίδης Εὐάγγ., ἱερέυς, Δ)7, ἔτη ὑπηρ. 15, σύνταξη 23.720, ἐφάπαξ 485.920.

—Ντουσάκης Γερθ., ἱερέυς, Δ)7, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 54.611, ἐφάπαξ 1.272.176.